Viking·nyt

ANALYSE, ARVEMASSE OG ALVERDENS MULIGHEDER

De to ord klinger måske ikke af kvægavl: Genomiske test er imidlertid en metode, der akkurat som den kunstige inseminering gjorde 1930'erne, rykker avlsarbejdet frem med stormskridt. Denne udgave af Vikingnyt går tæt på, hvad genomiske test er for en størrelse, og hvorfor de gør en forskel.

Nr. 03 august 2020

Min bedre halvdel tog (næsten) fejl

Forleden talte jeg med min hustru om genomiske test. Med det samme så hun videnskabsfolk, hvide kitler og kolber, der syder og bobler for sig. Hun fik indtrykket af, at vi manipulerer med gener og bygger dyrene, som vi gerne vil have dem. Jeg fortalte, at hun tog fejl.

Sandheden er, at genomiske test er tæt knyttet til traditionelt avlsarbejde. Denne forståelse er vigtigt at have med sig, så man ikke får de forkerte billeder af, hvad testene er for en størrelse. VikingDanmark har alle dage haft fokus på kvægavl, og det har vi stadigt. I avlsarbejdet har man altid benyttet sig af de teknologiske muligheder, der var til rådighed, og den viden man havde for at kunne opnå det bedst mulige resultat. Sådan er det stadig, og det er i denne sammenhæng, man skal se de genomiske test.

Hos Viking bygger vi ovenpå gammeldags avlsarbejde, og tilføjer moderne viden og metoder. Vi ønsker at skabe størst mulig værdi for vores medlemmer, men vi værner også om etikken. Vi ønsker at avle os frem til et højere avlsmæssigt niveau uden at gå på kompromis med vores moralske ansvar. Vi skyder dog gerne genveje. Genomiske test er sådan en genvej, og vi er overbeviste om, at det er et redskab, som endnu flere af vores medlemmer fremover vil bruge som led i deres strategi og avlsarbejde.

Min bedre halvdel har ofte ret. Det havde hun til dels også med hensyn til de genomiske test. Sammen har de to ord en duft af videnskab over sig. Og sandt er det, at testene komme forbi et laboratorium (du kan læse meget mere om testenes rejse her i bladet). Mens videnskab ofte er eksakt, er resultatet af de genomiske test imidlertid ikke noget, der kan sættes to streger under. Hos Viking arbejder vi i samarbejde med Nav, Eurofin genomics, Aarhus Universitet og Viking Genetics om at gøre de genomiske tests endnu bedre. Også det kan du læse mere om i denne udgave af Vikingnyt.

God læselyst.

Af Hans Peter Bay, adm. direktør

Indhold

Nr. 03 august 2020 14. årgang

Racesiderne
HOLSTEIN 28
RØD HOLSTEIN 38
JERSEY 40
VIKINGRED 47
KØDKVÆG 54

”Det er på grund af økonomien i det”

På Øster Haunstrup bliver der skruet på alle knapper for at sikre et godt økonomisk resultat. En af de knapper er genomiske test.

Tættere på sandheden

Genomiske test giver et mere sikkert billede af et dyrs egenskaber. Den viden kan gøre en forskel for bundlinjen.

Indeks for sundhed hos kødkvægstyre brugt til krydsning

Fra august 2020 kan du finde information om det avlsmæssige niveau for sundhed på de kødkvægstyre, du bruger til krydsning.

Avl har altid fascineret mig

Som den nye produktchef for krydsning, bliver Hielke Wiersma ansvarlig for udviklingen af Viking's krydsningskoncepter. Mød ham her.

Kontakt redaktionen

Ligger du inde med en god historie fra din bedrift, eller har du ideer til fremtidige artikler i Vikingnyt?

Eller har du ris eller ros? Så tag fat i os. Skriv til kommunikationsmedarbejder Jacob Svendsen på jsv@vikingdanmark.dk.

LAYOUT OG PRODUKTION
vahle⁺nikolaisen

FOTOS
Elly Geverink, Alex Arkink, Viking medarbejdere m.fl.

FORSIDE
VJ Hjorri datter fra Lars Bech Hansen, Hobro

ISSN: 1903-6531

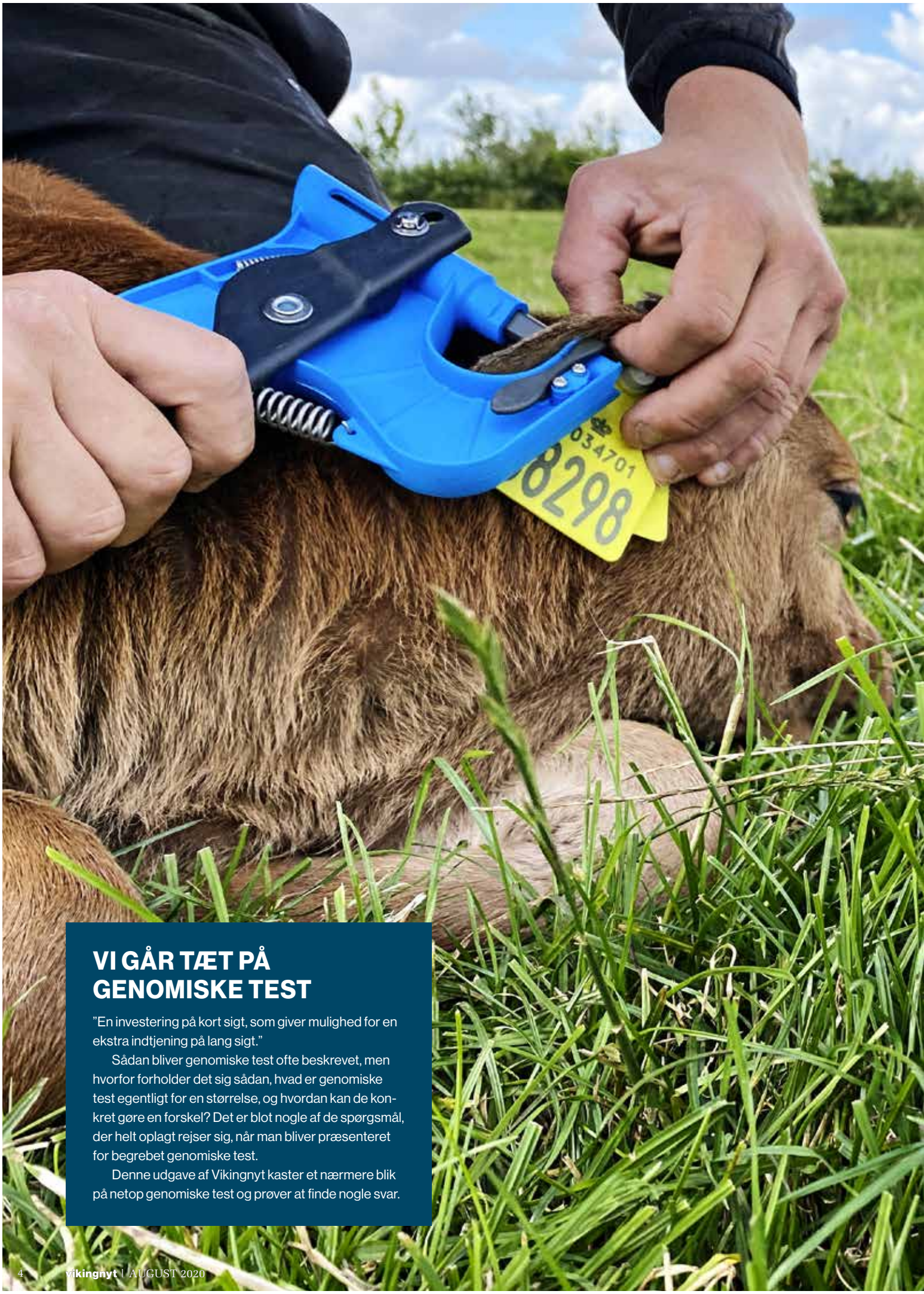

VI GÅR TÆT PÅ GENOMISKE TEST

”En investering på kort sigt, som giver mulighed for en ekstra indtjening på lang sigt.”

Sådan bliver genomiske test ofte beskrevet, men hvorfor forholder det sig sådan, hvad er genomiske test egentligt for en størrelse, og hvordan kan de konkret gøre en forskel? Det er blot nogle af de spørgsmål, der helt oplagt rejser sig, når man bliver præsenteret for begrebet genomiske test.

Denne udgave af Vikingnyt kaster et nærmere blik på netop genomiske test og prøver at finde nogle svar.

ET MARKANT FORSPRING

Før vi går på opdagelse i, hvad genomiske test er for en størrelse, så er det vigtigt at understrege, at genomiske test intet har med genmanipulation at gøre. Der bliver ikke lavet om på kalvens gener.

Koens gener er heller ikke blevet kortlagt, så man ved at kigge alene på arvemateriale fra den enkelte kalv kan bestemme, hvilke egenskaber den har.

Genomiske test fungerer på den måde, at kalvens arvemateriale bliver sammenlignet med arvemateriale fra en referencegruppe. Det vil sige en gruppe hvis egenskaber, der er sikre tal på.

Når eksempelvis en tyr har et vist antal malkende døtre og producerer sikre data, så vil den indgå i referencegruppen. Det er NAV, der administrerer referencegruppen ud fra sindige beregninger.

Når referencegruppen vokser, bliver data mere og mere sikker. Det betyder også, at den genomiske test bliver mere og mere sikker. Det er således ikke sådan, at analysen af den genomiske test giver et 100 procent sikkert svar.

Den genomiske test er i øvrigt et billede på, hvorfor avl i Norden er unik. Gennem årtier har nordiske kvægavlere delt deres data om køerne med hinanden. Denne store mængde data danner grundlaget for, at det overhovedet er muligt at lave genomiske test. De danske kvægavlere har sammen med deres nordiske kollegaer med andre ord sikret, at vi har skabt os et markant, avlsmæssigt forspring.

”Det er på grund af økonomien i det”

På Øster Haunstrup bliver der skruet på alle knapper for at sikre et godt resultat på bundlinjen. En af de knapper er genomiske test.

Der er glade dage på Øster Haunstrup. Her ses Niels Haunstrup i selskab med døtrene Line og Marie.

ØSTER HAUNSTRUP VED HERNING

Ejet af Niels Haunstrup

ANTAL ÅRSKØER: 1.052

Årsydelse pr. ko: 11.483

Niels Haunstrup er syvende generation på Øster Haunstrup ved Herning. Slægten har således i årtier været den samme, men undervejs har måden at drive landbrug undergået en kraftig forandring. Niels Haunstrup har 18 malkerobotter til at klare malkearbejdet. Og så bruger han genomiske test systematisk.

- Alt, hvad der bliver kælvet ind, bliver testet, siger han.

Niels Haunstrup driver et moderne landbrug med den teknologi, der er til rådighed, og som kan gøre en forskel. Sådan har det været gennem alle generationerne. Målet har altid været det samme: At skabe overskud på bundlinjen.

Vidste du ...

... At når man laver genomiske test i Viking, så bliver der lavet screeninger af alle indeksdyr.
At når du får genomisk testet dine hundyr, så bliver de automatisk screenet i Viking's avlsprogram, såfremt du ønsker dette. Det betyder, at man kan være heldig og opdage dyr med høje indekser, der ellers var gået under radaren, og i bedste fald få tilbudt en skyllekontrakt.

Hensynet til bundlinjen er også grunden til, at den erfarne landmand har implementeret genomiske test som en del af sin strategi.

- Det er på grund af økonomien i det, konstaterer han nøgternt og tilføjer:

- Men som alting i vores erhverv er det ikke noget, jeg tjener millioner af kroner på. Jeg prøver at lave nogle justeringer og tjene lidt ekstra inden for alle grene af min produktion. En af de muligheder jeg har er at lave genomiske test.

En sikker selektion

Niels Haunstrup forklarer, at han bruger genomiske test til at lave en mere sikker selektion. Han sælger en del kvier, men han ønsker at beholde de bedste selv.

- På den måde er der økonomi i det, fordi min selektion bliver mere præcis, siger han og understreger, at det billede han ser, når han malker, stemmer overens med det, som gentestene udtrykker.

Niels Haunstrup bruger desuden de genomiske test til at styrke sit avlsarbejde og både lave nogle stærke tyre og nogle interessant kvier, der kan donere æg.

- Vi laver en løbende evaluering af de genomiske test, men jeg synes det hænger godt sammen, både hvad angår de tyre, jeg sælger til Viking, og i forhold til at forbedre køernes gener, så de passer til malkerobotterne, siger Niels Haunstrup.

Holdbarhed og ydelse

I forhold til malkeproduktionen og avlen fokuserer Niels Haunstrup især på to egenskaber nemlig holdbarhed og ydelse.

- Jeg går meget op i at sortere. Alt, der ligger med under 92 i en egenskab, ryger sådan set ud, fordi jeg ikke ønsker at avle videre på det, siger Niels Haunstrup og tilføjer et lille men.

Hvis den genomiske test viser, at en kalv ligger under 92 på temperament, men samtidig ligger højt på lemmer, så beholder Niels Haunstrup den. Det er en konkret vurderingssag.

- Jeg går ikke så meget op i temperament, men mere om koen har stærke lemmer, som han siger.

Mere ensrettet

Ifølge Niels Haunstrup oplever han en fremgang i produktionen på Øster Haunstrup, hvor meget de genomiske test kan tage æren for, har han imidlertid svært ved at sige.

- Der er jo mange ting i det. Vi bliver jo også bedre og bedre til at passe køerne, ligesom staldene bliver bedre og bedre, siger han og understreger, at han ser en værdi i at bruge de genomiske test som et strategisk værktøj.

- Hvis der står ti mennesker og vurderer den samme ko, kommer der ikke den samme vurdering ud af det. Genomiske test giver en mere ensrettet og præcis vurdering, forklarer han. ●

GENOMISKE TEST
– Fra øre til avlsværdital

Det er en smidig proces, når der bliver lavet en genomisk test. Her får du overblikket over, hvad der sker, fra prøven bliver taget, til du har et resultat i hånden.

3

Kvægbrugeren sender løbende prøver direkte til Eurofins Genomics. Hos Viking kan man bestille forfrankerede kuverter, så prøverne lige er til at smide i nærmeste postkasse.

Er det Viking, der har bedt om en prøve, så er det rådgiverens ansvar at få sendt prøven til Mette Sandholm på Vikings kontor. Hun har labels klar og får sendt testen videre til Eurofins Genomics.

Landmænd, der indsender en prøve, skal i øvrigt huske at bestille testen på forhånd, og indsende en korrekt udfyldt følgeseddel. Ellers vil der blive pålagt et ekstra gebyr på 100 kr. per dyr.

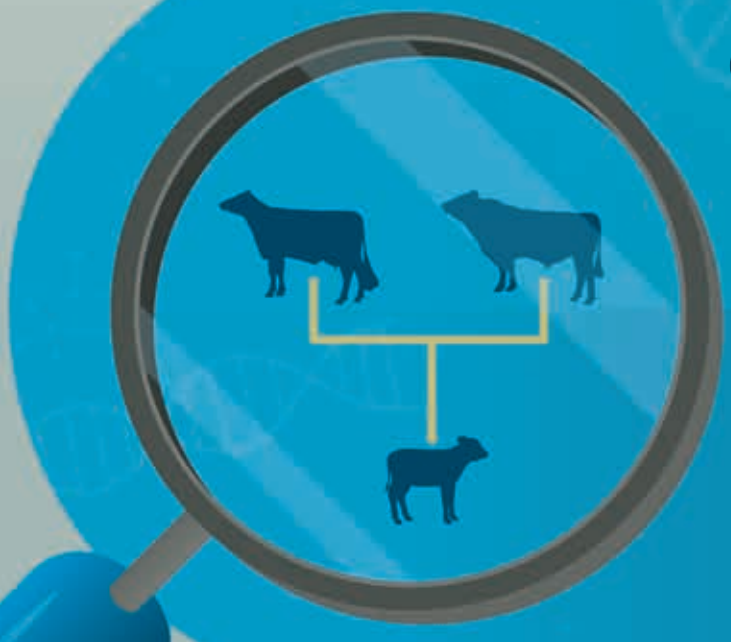

5

Når Eurofins Genomics har lavet en dataanalyse af kalvens arvemateriale, bliver resultatet sendt til SEGES.

Hos SEGES bliver kalvens forældreskab tjekket ved hjælpe af den genomiske test, så man er sikker på, at den noterede afstamning er korrekt.
Er der en fejl, får landmanden direkte besked. Der er flere grunde til, at der kan ske fejl:

Øremærker kan blive forbyttet. Det samme kan fødsels-registreringen, og en sjælden gang kan der ske en fejlinseminering. Oplever kvægbrugeren en fejl, er det SEGES' Kundecenter, der hjælper med at få fejlen rettet.

1

Flere og flere danske kalve oplever, at deres gener bliver undersøgt ved hjælp af en genomisk test.

Hos nogle landmænd er det en fast rutine, at alle hundyr bliver testet. Det sker, når øremærket skal i. I samme bevægelse bliver en DNA-prøve taget, som skal sendes til analyse. En anden mulighed er, at der bliver taget en vævsprøve med en tang, som ligeledes bliver sendt til analyse.

Er der tale om en tyrekalv, som Viking ser et potentiale i, så er det Vikings rådgiver eller inseminøren, der tager vævsprøven og Viking, som afholder udgiften.

2

Når prøven er taget, skal den opbevares køligt, inden den skal sendes videre til Eurofins Genomics. Eurofins er en international virksomhed med fire laboratorier i Danmark, der arbejder med hver sit område. Eurofins Genomics er altså navnet på laboratoriet, hvor prøven skal hen. Det ligger i Galten mellem Aarhus og Skanderborg.

4

Hos Eurofins Genomics bliver prøverne først registreret. Herefter begynder selve analysearbejdet. Først udvindes det genetiske arvematerialet – DNA'et.

Kort fortalt består DNA af lange kæder med nukleotider. Rækkefølgen af dem er afgørende for, hvilke egenskaber et dyr har. Der er variation i nukleotidsekvensen mellem forskellige individer. Det er derfor alle kalve er unikke. De steder, hvor nukleotiderne kan være forskellige, kaldes en "Single Nucleotide Polymorphism" - en SNP (udtales en snip).

Kalvens arvemateriale blvier gjort klart til at blive overført til en glasplade – en såkaldt microarray chip. På chippen er anbragt små "kunstige" DNA-kæder svarende til de SNP, man vil undersøge for.

6

Fra SEGES bliver den genomiske test sendt videre til NAV. Her bliver avlsværditallene beregnet på baggrund af testen. Den første tirsdag i måneden bliver avlsværditallene skrevet på ko-kortet.

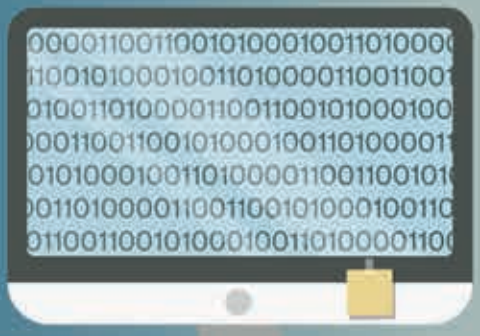

I dag bliver genomiske test især brugt til at tilvælge eller fravælge dyr i forbindelse med avl og derved styrke besætningen og mælkeproduktionen. Ruth Davis fra SimHerd forventer dog, at genomiske test i fremtiden får langt større betydning i forbindelse med salg af levedyr.

Tættere på sandheden

Genomiske test giver et mere sikkert billede af et dyrs egenskaber.
Den viden kan gøre en forskel for bundlinjen.

Når en kunstmaler ønsker farven orange, blander han gul og rødt. Blandede han i stedet en farve, der var henad gul og en farve, der var henad rød, kunne han ikke være sikker på, at han ville få farven orange.

Lidt på samme måde er det med avl. Det er derfor, genomiske test gør så stor en forskel. Ved at analysere generne får man et mere sandfærdigt billede af den kvie, der skal indgå i ens avlsarbejde. Bruger man forældrenes avlsværdital som rettesnor, så risikerer man at lande et godt stykke fra de egenskaber, kvien reelt har.

Et konservativt skøn

Ifølge konsulent Ruth Davis fra SimHerd skyldes det, at en kalvs avlsværdital på baggrund af forældrenes avlsværdital ofte bygger på et konservativt skøn, der tager udgangspunkt i gennemsnit af forældrenes avlsværdital. Genomiske test tager som sagt udgangspunkt i en analyse af kalvens egne gener og ikke et skøn.

Dette virker måske meget banalt, men samtidig er det afgørende for forståelsen af, hvorfor genomiske test nærmest er revolutionerende indenfor kvægavl, og hvorfor genomiske test i sidste ende gør en positiv forskel i kroner og øre.

- Kvægbrugeren får et mere sikkert bud på, hvilke dyr der er bedst og hvilke, der er ringest. Og man kan lave en hårdere selektion og dermed sikre de bedste hundyr til næste generation, forklarer Ruth Davis.

Et bredere spekter

Når afkom bliver vurderet ud fra forældrenes avlsværdital, bliver de sat til et gennemsnit af forældrenes avlsværdital. Bruger man genomiske test, tegner et andet billede sig, og afkommet spreder sig så at sige ud. Det viser sig, at nogle dyr har fået forældrenes gode gener, andre de dårlige mens andre igen er gennemsnitlige. På den måde opdager man de dyr, har fået "positive mendler" som Ruth Davis kalder dem med henvisning til Mendels Love. Det vil sige de dyr, der har fået en gen-kombination med sig, der giver dem særlige egenskaber, og som dermed kan forbedre en besætning.

Kickstarter avlsarbejde

Tidligere har man især fokuseret på tyrens egenskaber i avlsarbejdet. Med genomiske test kan besætningens hundyrs avlsmæssige værdi ligeledes bestemmes. Det giver bedre mulighed for også at fokusere på koens genetik i avlsarbejdet. Genomiske test betyder desuden, at man langt hurtigere får et sikkert billede af en ko/kvies avlsværdital. Beregner man avlsværdital på baggrund af forældrenes avlsværdital, skal man hen til tredje laktation, før koens egenskaber er afprøvet, og der kan avles videre på disse. Dette er i høj grad en fordel, da hovedparten af en besætnings fremtidige hundyr i dag laves på kvierne, som der før genomisk test kun var en afstamning på.

- Faktisk forbedrer man med 1 NTM-enhed per generation. Det svarer til 70 kr. per årsko, siger Ruth Davis og tilføjer, at det er nødvendig med god holdbarhed og brug af X-Vik og kødkvæg eller salg af genetisk dårlige kvier for at kunne udløse potentialet i de genomiske test. Har en kvægbruger behov for de fleste kvier, der bliver produceret for at kunne opretholde besætningen, er der således ikke rum til at lave selektionen, hvorfor effekten bliver mindre eller udebliver.

- Præmissen for at få en gevinst er, at man bruger den information man får, slår Ruth Davis fast. ●

Et stærkt afkast

Et casestudie har vist, at en kvægavler kan opnå en afkastningsgrad på 74 procent efter 15 år ved at bruge genomiske test. Det avlsmæssige niveau var 89 kr. per årsko højere, i en besætning der årligt tester 59 kalve.

Gregor Johann Mendel

Gregor Johann Mendel (1822-1884) var en østrig-ungarsk munk som gennem forsøg med 28.000 ærteplanter undersøgte arvelighed. Han opdagede blandt andet, at nogle gener er dominante og andre vigende, og at kombinationen af disse afgjorde, hvordan udtrykket hos afkommet blev.

Mød de unge landmænd

Husmanden og Landbrugsdirektøren

Morten Dalby Jensen driver en af landets største jersey-besætninger nemlig Østerbygaard ved Hovborg i Sønderjylland.

Af Jacob Svendsen

På vores vej mod staldene glæder Morten Dalby Jensen sig over asfalten, der i dag dog ikke kommer til sin ret. Det er en næsten tør sommerdag, og ingen staldgange behøver at frygte for at blive overfaldet af pløre. Staldens gardiner er rullet op, store propeller spreder luft fra loftet og nogle køer venter på foder, nogle på at bliver malket, mens andre slænger sig i båsenes sand. Tre gange om dagen bliver der malket i malkestalden, og næste malkning nærmer sig.

Når Morten Dalby bevæger sig rundt på staldgangene, får ikke kun køer, kvier og kalve hans opmærksomhed. Hans telefon er ganske levende, og møder han en medarbejder, har Morten Dalby Jensen som regel en besked, der skal gives.

Mere end et tal

Morten Dalby Jensen har rundet 30 år. Et skarpt hjørne for nogle, men for den stadig unge landmand vist mest et tal. Hvad der derimod ikke blot er et tal, men derimod et tal med særlig betydning er antallet af køer på gården. 1.000 jerseykøer er der. Morten Dalby Jensen tøver med at sige det, han kan ikke lide cifret. Faktisk foretrækker han at sige, at der er 999 køer. Det lyder ikke af så mange, påpeger han.

- Og jeg er jo den samme husmand, som da jeg havde 200 køer, siger Morten Dalby Jensen.

Leder og praktiker

Ikke alle er enige i den betragtning. I en artikel fra Vækstfonden, bliver Morten Dalby Jensen konsekvent kaldt for "Landbrugsdirektøren"

- *Men er du husmand eller landbrugsdirektør?*

- Det er nok 50/50, siger Morten Dalby Jensen efter en tænkepause og fortsætter:

Morten og springbrættet

Som blot 20-årig overtog Morten Dalby Jensen en bedrift med 130 jerseykøer og 95 kvier ved Sunds nær Herning. Han kalder den for et springbræt til Østerbygaard, som han overtog i 2018.

- Der var gode udviklingsmuligheder på Østerbygaard. Det var et forholdsvis nyt anlæg, og der var tænkt over bygningernes placering fra begyndelsen, siger Morten Dalby Jensen og henviser til, at på en hel del landbrug er bygninger knopskudt efterhånden, der blev behov for dem.

- Og det giver ikke mulighed for en rationel arbejdsgang, pointer han.

Staldene på Østerbygaard er fra årene 2007-2019.

ØSTERBYGAARD VED HOVBORG

Ejet af Moren Dalby Jensen

ANTAL ÅRSKØER: 1.000

Årsydelse pr. ko: 11.415

- Tag for eksempel i dag. Det er en helt normal torsdag. Vi har fået afhornet kalve, køerne bliver malket, og der bliver muget ud hos kvierne. Alt sammen til trods for, jeg taler med dig og har haft besøg af dyrlægen. Det er den store forskel. Før skulle jeg gøre alting selv. Nu har jeg 13 medarbejdere, og jeg er mere lidt over det hele. Hvis eksempelvis en vandkop går i stykker, så skal jeg sørge for, at den bliver lavet. Jeg får de sidste tråde til at hænge sammen. Det er en spændende opgave.

Morten Dalby Jensen understreger dog, at han altid er med over morgenmalkningen, hvor de nykælvede blive malket. Han forklarer endvidere, at han sætter stor pris på tiden før klokken 7 og efter klokken 17. Her ringer telefonen mindre, og der er færre udefrakommende besøg på bedriften. Det giver ham bedre mulighed for at udføre praktiks arbejde, og han blander eksempelvis ofte selv foder.

> SenseHub kan jeg ikke undvære lige meget, hvor dygtige medarbejdere jeg har. SenseHub finder bare det hele
>
> MORTEN DALBY JENSEN

Avlsarbejdet

Avlsarbejdet lader han dog Viking holde styr på.

- Engang gik jeg meget op i at have store og flotte køer. Det er der lavet om på nu. Nu har jeg fokus på en god produktion med sunde køer, siger Morten Dalby Jensen og fortæller, at det drejer sig om at lave køer, der er så problemfri som muligt.

- Det vil blandt andet sige, de har god yversundhed og ukomplicerede kælvninger, siger han.

Morten Dalby Jensen går desuden op i, at alderen i besætning er høj.

- Der er mere mælk i gamle køer, siger han.

Morten Dalby Jensen har en udskiftningsprocent på blot 17 procent, og han har luft til at lave en del kvier til salg. Her støder han dog på en mindre udfordring. Da han var helt ung, ville han gerne gå egne veje og lave noget anderledes. Derfor brugte han canadisk genetik. Nu arbejder han på at avle den væk igen, så Vikings genetik står tilbage.

- Dansk genetik sælger bare bedre, slår han fast. ●

Morten og ledelse:

- Jeg er ingen leder fra naturens side, men jeg er altid den, der går forrest, og det skaber respekt hos mine medarbejdere, så de også giver 100 procent. Jeg går meget op i at være nærværende og er altid tæt på stalden. Skal jeg lave kontorarbejde gør jeg det på staldkontoret. Og en gang om måneden tager vi en snak over en kop kaffe med alle medarbejdere, så alle er opdaterede.

Morten og medierne

Måske virker navnet Morten Dalby Jensen bekendt. Han har således optrådt i medierne ved flere lejligheder. Det gælder både i artikler i eksempelvis Landbrugsavisen, men også i DR-programmet "De unge Landmænd", hvor man blandt andet kunne følge med i livet på Morten Dalby Jensens landbrug i Sunds.

Vikings reproklumme

Anbefalet håndtering af cyster

Af Line Fruergaard-Roed, Viking kvægfagdyrlæge og reproduktionsspecialist

Cyster hos vores malkekøer kan være årsag til frustrationer og grå hår, både hos driftsleder, inseminør og dyrlæge. Cyster er svære at behandle, og det sker ikke så sjældent endda, at vi må opgive at kurere en ko med cyster. Tit efter stort tidsforbrug, mange behandlinger og uro i stalden. Cyster kan også ses som besætningsproblem i perioder, som koster tomdage i besætningen. Dyrt og bøvlet.

Cyster opstår i æggestokkene. På den normale æggestok sidder ægget i en væskefyldt blære, som op mod brunsten vokser sig stor. I slutningen af brunsten løsnes ægget ved, at den væskefyldte blære springer og frigiver ægget - en ægløsning. En cyste opstår, når væskeblæren ikke springer men bliver ved med at vokse. Almindeligvis er der flere cyster på samme tid, enten på den ene eller på begge æggestokke. De vokser sig flere cm store og bliver på æggestokken et stykke tid (dage til uger), hvorefter de svinder ind. Samtidig med det sker, er der nye cyster på vej, som skal gennem det samme forløb. Derfor kan man sige, at en cystisk tilstand er dynamisk. Den cyste vi kan finde på koen i dag, er sandsynligvis ikke den samme, som vi kan finde om en uge.

Der kan være mange årsager til at væskeblæren ikke springer, og ægløsningen fejler. Styringen af de processer, der skal få ægget til at løsne, er kompleks og kontrolleres overordnet set fra hjernen. Der sendes hormoner af sted til æggestokken, som skal binde sig på væggen af den væskefyldte ægblære og sætte løsningen i gang. Hvis hormonsignalet ikke er passende eller væggen i ægblæren har dårlig kvalitet fejler ægløsningen, og koen danner en cyste.

Mange årsager

Ofte skal vi kigge efter årsagerne langt tidligere end vi ser problemerne. Stress og huldtab i goldperioden og i starten af laktationen er vigtige årsager. Vi ved, at køerne kan være arveligt disponerede for at danne cyster. Derfor skal man tænke sig godt om, når man kæmper for at få de cystiske køer drægtige. Måske skyder man sig selv i foden på længere sigt.

I Danmark har cyster traditionelt været behandlet i forbindelse med forundersøgelse, hvor den eller de største af væskeblærerne er klemt i stykker. De små cyster, der også sidder på æggestokken er tykke i væggen og kan ikke klemmes. Hormonforstyrrelser, der er medvirkende årsag til at cysterne opstod i første omgang, påvirkes ikke af denne behandling. Derfor oplever vi ofte at behandlingseffekten er begrænset. Lærebøger anslår behandlingseffekten til cirka 30 procent. Den traditionelle klemning medfører en risiko for, at der laves arvæv omkring æggestok og æggeleder, der kan nedsætte drægtighedschancerne. Medicinsk behandling af cyster kan være med til at rette hormonforstyrrelserne, og der ses behandlingseffekter omkring 60 procent. Derfor vil det være den anbefalede behandling til cystekøerne. Har koen gået med cystiske æggestokke længe kan den få kroniske forandringer i børen, som ikke kan behandles. Børhornene skrumper og børmunden bliver deform, og koen skal udsættes. Der er altså mange overvejelser omkring håndteringen af cystiske køer, og en besætningsstrategi kan lægges sammen med inseminør og dyrlæge, både for behandling men også for forebyggelse. Den arvelige disponering for udvikling af cyster giver også din avlsrådgiver en rolle i strategien. Det er forebyggelse på den lange bane. ●

Ifølge vicedirektør Lisbet Holm er den nye hjemmeside og webshop blot i sin første fase og vil fortsat blive udviklet. Der kommer blandt andet et kundecenter, som man kan se, hvad man tidligere har handlet.

Nyt digitalt univers er kommet godt fra land

Viking har fået nyt digitalt univers, hvor Vikshop er blevet en integreret del. Det skaber forventning om flere kunder og bedre brugeroplevelse.

Færre klik og et bedre overblik. I forbindelse med lanceringen af Vikings nye digitale univers denne sommer har medlemmerne og andre kunder blandt andet fået mulighed for at fylde kurven i en ny og lækker webshop, der dog har beholdt sit gamle navn nemlig Vikshop.

Den nye Vikshop er kommet godt fra start. Det fortæller business manager Grethe Fabricius.

- Trods forandringerne har vi fået det samme antal ordrer ind i juli måned i år sammenlignet med juli måned sidste år. Det betyder rigtig meget, fordi det viser, at vi har fastholdt vores kunder, samtidig med at vi har fået opbygget en god platform. Naturligvis har der været nogle udfordringer undervejs, som vi har skulle løse, siger Grethe Fabricius.

- Folk har været rigtig gode til at melde ind, hvis de har undret sig eller fået en god idé. Det sætter vi stor pris på, tilføjer hun og understreger, at Vikshop er medlemmernes indkøbsforening, og at grundtanken er, at pris, lethed og kvalitet skal gå hånd i hånd.

Forventer vækst

Grethe Fabricius forklarer, at målet er, at endnu flere nye kunder skal støde til, samt at de eksisterende kunder køber mere.

- Vi forventer, at flere og flere vil samle deres køb hos os. Pointen er, at landmanden gerne skulle tænke hele sin bedrift ind, når han eller hun går ind på Vikshoppen. Det er nemlig blevet nemmere at samle sine køb ét sted, og vi har fået et langt bredere sortiment, siger Grethe Fabricius og tilføjer, at det også er i medlemmernes interesse, at det går godt for Vikshoppen.

Overskuddet herfra bliver nemlig brugt til gavn for Vikings medlemmer ved eksempelvis at holde priserne i ro på Vikings kerneforretning, som jo er sæd og service.

Endnu mere sikkert

Også vicedirektør Lisbet Holm glæder sig over, det nye digitale univers.

- Det er først og fremmest blevet betydeligt nemmere for vores brugere at finde frem til alt fra produkter, nyheder og informationer om tyrene. Det kan samtidig i langt højere grad nu gøres fra hvilken som helst device. Vi ved jo, at flere og flere bruger deres smartphones frem for deres computer, når de besøger vores side, siger hun.

- Samtidig har vi opgraderet vores systemer, så vores medlemmer og kunder kan handle endnu mere sikkert, tilføjer hun. ●

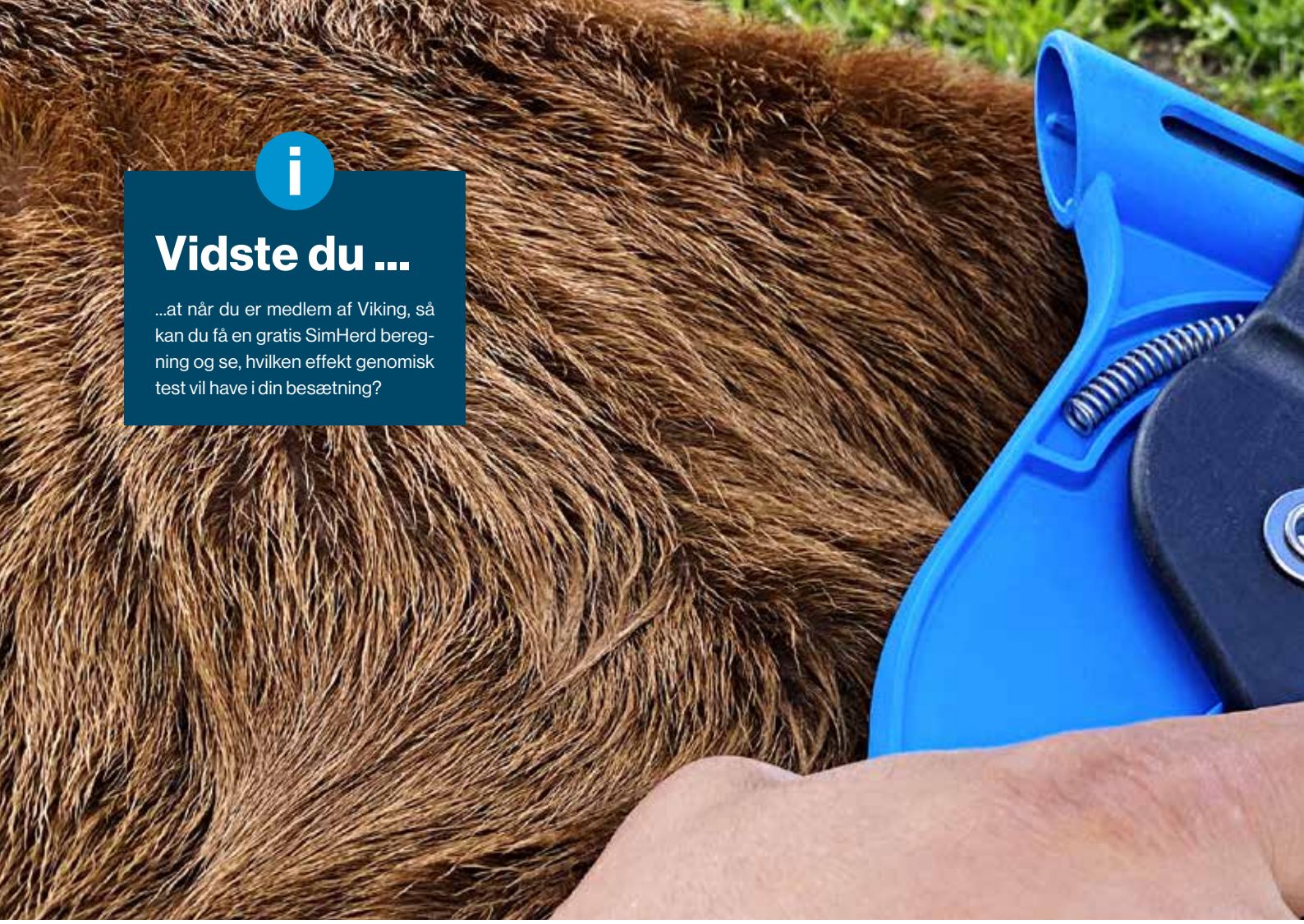

Vidste du ...

...at når du er medlem af Viking, så kan du få en gratis SimHerd beregning og se, hvilken effekt genomisk test vil have i din besætning?

Rejsen fortsætter

Genomiske test har bragt kvægavlen nye steder hen, mener udviklingschef Søren Borchersen. Og slutdestinationen er endnu ikke nået.

Af Jacob Svendsen

”Det er en revolution i avlsarbejdet, som stiller os meget stærkt på verdensmarkedet”.

Citatet er omtrent 12 år gammelt og fra VikingGenetics forsknings- og udviklingschef Søren Borchersen. Den blev fulgt af en dristig forudsigelse – nemlig en mulig ekstra avlsfremgang på 50 procent.

Citat og spådom stammer fra et interview med Landbrugsavisen i sommeren 2008, umiddelbart før de genomiske test blev introduceret herhjemme. Om Søren Borchersen fik ret – det vender vi tilbage til senere.

54k

Først et tilbageblik. Op til lanceringen af de genomiske test i 2008 er et stort forskningsarbejdet blevet gennemført. Med udgangspunkt i årtiers valide data om dansk kvæg er forskellige informationer blevet lagret i Kvægdatabasen – disse fænotypiske informationer skal linkes til genetiske markører, der er samlet på en lille glasplade en såkaldt microarray chip. Den første chip med genetiske markører blev frigivet af Illumina i 2008. Herefter startede et samarbejde mellem blandt andre NAV, SEGES, Aarhus Universitet samt Viking. Et samarbejde, der danner grundlaget for de genomiske tests, vi benytter i dag. Den første chip fik navnet 54k. Titlen henviser til mængden af markører på den. 54.000 forskellige genetiske markører er således kommet med.

Fuld fart frem

Herfra går det stærkt.

- I 2019 nåede vi en milepæl med 100.000 udførte test i Danmark, Sverige og Finland, fortæller Søren Borchersen.

Han forklarer, at prisudviklingen på de genomiske test har været med til at drive udviklingen frem. En genomisk test koster nu således kun en tiendedel af, hvad den gjorde tilbage i 2008.

Forsknings- og udviklingschefen ser i øvrigt de genomiske test som et rigtig

fint eksempel på, hvad forskere og praktikere kan opnå i fællesskab.

- De flotte resultater er blevet til i krydsfeltet mellem udvikling og praktisk i anvendelse på kødkvæg og i mælkeproduktionen, understreger han.

10k

I begyndelsen fokuserer de genomiske test på tyrekalvene og mødrene til tyrene og disses avlsmæssige værdi. Omkring 2012 er en chip til hundyr og foranalyse af tyrkalvene klar. Den får navnet 10k og rummer altså markant færre af de markører, der danner grundlag for analysen af kalvens arvemateriale. Den mindre chip er billigere og bliver anvendt til en første analyse af dyrets avlsværdi. Den større 54k chip bliver anvendt til analyse af alle referencetyrenes avlsværdi.

Chip bliver samlet

2018 er et andet årstal, det er værd at lægge mærke til, når det handler om genomiske test. Her smelter de to chip – altså den til handyrerne og den til "foranalysen" nemlig sammen til en chip. Den rummer 90.000 forskellige markører.

- Det giver dels en lettere arbejdsgang og dels en mere sikker information i den genetiske analyse, samt en lavere pris for den genetiske test siger Søren Borchersen.

Han understreger i samme ombæring, at arbejdet med at udvikle chippen hele tiden er i gang.

- Arbejdet stopper ikke, og i Norden arbejder danske forskere og forskere fra de øvrige nordiske lande sammen med internationale forskere i Eurogenomics sammen om at videre udvikle de genomiske test.

- Vi forventer et øget samarbejde ikke alene på tværs af forskningen men også i praksis og internationalt, siger Søren Borchsen og understreger, at dette også er i de danske kvægbrugeres interesse.

Profetien

Det brede samarbejde er således den primære grund til, at de genomiske test er faldet i pris. En prisudvikling Søren Borchersen i øvrigt forventer fortsætter omend i et lavere tempo.

- Danske kvægbrugere har stadigvæk en fordel takket være vores nordiske avlsmål. Men den enkelte danske kvægbruger får en fordel, fordi vedkommende får den genomiske test til en bedre pris, og fordi informationen på chippen bliver øget, slår han fast.

Og så var der det med Søren Borchersens 12 år gamle profeti:

- Avlsfremgangen er stort set fordoblet. Den avlsmæssige fremgang landmanden plejede at få var på omkring to NTM-enheder om året før starten på genomisk selektion i 2008. Den er nu rykket til knap 4 NTM-enheder, så det er jo ikke så ringe, lyder det fra forsknings- og udviklingschefen. ●

Eurogenomics

Eurogenomics blev etableret i 2009, da Holstein opdrættere i Tyskland, Frankrig, Holland, Finland, Danmark og Sverige besluttede at dele deres genomiske data for Holstein. Siden er også Spanien og Polen kommet med i samarbejdet.

Indeks for sundhed hos kødkvægstyre brugt til krydsning

Af Lisa Hein, Kevin Byskov og Anders Fogh, SEGES

Fra august 2020 kan du finde information om det avlsmæssige niveau for sundhed på de kødkvægstyre, du bruger til krydsning. Sundhedsindekset indgår også i X-indekset. Det betyder, at du får endnu større økonomisk gevinst ved at vælge tyrene med de højeste X-indekser. Sundhedsindekset beskriver krydsningskalvenes sundhed i den sene opdrætsperiode og består af avlsværdital for lungebetændelse, diarré og klovbrandbyld.

Lungebetændelse dominerer

Lungebetændelse står øverst på listen over behandlede sygdomme i slagtekalvebesætningerne. Næsten 30 procent af kalvene behandles én eller flere gange for lungebetændelse i perioden 30-200 dage efter fødsel. Til gengæld behandles kun ti procent af kalvene for diarré og to procent for klovbrandbyld. Dette afspejles også i sammenvejningen i sundhedsindekset, hvor lungebetændelse vægter cirka 70 procent, diarré cirka 25 procent og klovbrandbyld cirka fem procent.

Værdien af ti indeksenheder for det nye indeks er cirka 8 kr., hvilket er lidt højere end værdien af ti indeksenheder for formklasse. Når værdien ikke er højere, skyldes det, at den økonomiske værdi kun afhænger af selve medicinomkostningerne og det øget tidsforbrug til behandling. Effekten på f.eks. overlevelse og tilvækst tages der højde for gennem andre indekser i X-mælkeproducent og X-slagtekalv.

Spredning inden for race er større end mellem racer

Nogle kødkvægsracer klarer sig bedre end andre, når det gælder sundheden hos deres intensivt producerede krydsningsafkom. Blonde D'Aquitaine-tyrene klarer sig i gennemsnit bedst af alle racer, efterfulgt af Angus. I den anden ende af skalaen er sundheden ringest hos afkom efter INRA-tyre. Det er dog vigtigt at bemærke, at der er stor forskel på tyrene indenfor race, og der er derfor også repræsenteret tyre af flere forskellige racer i toppen af listen.

Nye muligheder med bedre registrering

Det er et nyt tiltag at registrere sygdommene hos slagtekalvene på det enkelte dyr i storskala. Derfor er det også først muligt nu at beregne avlsværdital for sundhed. Registreringen startede i 2015, og i 2020 registrerer over 80 procent af besætningerne behandlinger. Fordi opsamlingen af data kun har foregået i en kort tidsrække, er der p.t. kun knap 85.000 dyr med i beregningen af avlsværdital. Dette tal vil stige væsentligt i de kommende år både i kraft af flere kødkrydskalve, men også fordi flere besætninger begynder at registrere behandlinger.

Gruppe- og genbehandling er sorteret fra

Mange kalve bliver behandlet flere gange for den samme sygdom. Derfor bliver avlsværditallene beregnet ud fra, hvor mange behandlinger hver enkelt kalv har haft, fra den var 30 til 200 dage. Behandles kalven flere gange i samme uge, bliver det betragtet som en genbehandling og er ikke med i beregningen. Ligeledes slettes gruppebehandlinger.

Sparet foder giver NTM mere værdi

Sparet foder introduceres i NTM ved avlsværdivurderingen i august 2020.

NTM er et totaløkonomisk indeks, som inkluderer egenskaber med økonomisk betydning for nordiske mælkeproducenter. Antallet af egenskaber er steget i årenes løb i takt med, at nye egenskaber registreres ude på staldgangen. Fodereffektivitet er en vigtig egenskab, der hidtil har været vanskelig at inkludere i NTM på grund af manglende registreringer. Dette vil ændre sig, og første skridt er, at "Sparet foder", baseret udelukkende på behov til vedligehold, introduceres i NTM i august 2020. I november 2020 vil Sparet foder udvides til også at omfatte stofskifteeffektivitet.

Vægt på Sparet foder i NTM

Behov til vedligehold er stærkt forbundet med koens kropsvægt. I praksis påvirker hovedsageligt tre faktorer den økonomiske værdi af koens kropsvægt:

- **Behov til vedligehold i opdrætsperioden** – hvor mindre vægt ved første kælvning betyder lavere foderforbrug til vedligehold i opdrætsperioden.
- **Behov til vedligehold fra 1. kælvning til slagtning** – hvor mindre vægt betyder lavere foderforbrug.
- **Indtægt ved slagtning** – hvor mindre vægt giver en lavere afregning fra slagteriet.

Det er en økonomisk fordel at reducere køernes vægt, fordi de sparede foderomkostninger på grund af et reduceret behov for foder til vedligehold overstiger den lavere indtægt ved slagtning. Den samlede økonomiske værdi, baseret på en gennemsnitlig udskiftningsprocent, slagtenotering og foderpris bruges til at beregne en vægtfaktor i NTM. Disse vægtfaktorer er efterfølgende justeret i henhold til ønsker fra folkevalgte repræsentanter for hver race.

NTM ændres kun lidt for tyre og køer

Introduktion af Sparet foder i NTM betyder, at NTM kan ændre sig for både insemineringstyre og køer, hvilket medfører en vis omrangering. Det er en konsekvens af, at de avlsmæssigt mest fodereffektive køer og tyre får højere NTM og omvendt. Blandt alle genomiske testede tyre født i 2017-2018 vil 73 procent af Jersey-tyrene, 80 procent af RDC-tyrene og 96 procent af Holstein-tyrene ændre sig mindre end 2 NTM-enheder.

Sparet foder i NTM giver ekstra værdi

Det forbedrede NTM betyder mere fremgang for nogle egenskaber og mindre for andre. Det vigtigste er dog, at den samlede økonomiske værdi af et høj NTM er større end før.

Med den nuværende vægtning af Sparet foder i NTM er der en svagt gunstig sammenhæng mellem Sparet foder og NTM for Jersey og RDC, mens sammenhængen er nul for Holstein. Det betyder, at køer og tyre med højt NTM hos Jersey og RDC også vil have højere indekser for Sparet foder. For disse racer vil en forskel på 20 NTM-enheder mellem to tyre i gennemsnit resultere i en forskel på 1-2 indeksenheder for Sparet foder hos afkommet, afhængigt af race.

Der er en stor effekt af et højt indeks for Sparet foder på foderomkostningerne. Resultaterne viser, at en forskel på 20 indeksenheder for Sparet foder mellem to tyre resulterer i en væsentlig forskel i behov til vedligehold hos deres afkom, svarende til 70-100 kg tørstof i hver laktation.

Der er dermed penge at hente, og effekten vil kun blive større, når Sparet foder bliver yderligere forbedret i fremtiden. Det sker, når indekset også inkluderer stofskifteeffektivitet baseret på individuel foderindtagelse. ●

Sparet foder er en vigtig brik i det puslespil, som gør NTM til det mest effektive værktøj i bestræbelserne på at kunne vælge den mest rentable ko, skræddersyet til nordiske landmænd

AVLSCHEFEN UDDYBER

Af Lars Nielsen

Vi har de sidste ti år benyttet genomisk selektion som centralt redskab, når vi har udvalgt avlsdyr til næste generation i malkeracerne. Genomisk selektion er et helt fantastisk redskab, der har øget avlsfremgangen og skabt effektiviseringer via reduktion i vores tyrehold fra cirka 3.800 tyre i 2008 til godt 400 tyre i dag på VG's stationer. De færre tyre har gjort, at vi har kunnet holde produktionsomkostningerne i ro, mens den øgede avlsmæssige fremgang har skabt mere produktionsøkonomiske dyr hjemme på bedrifterne. Selvom vi allerede har udnyttet store dele af genomisk selektions potentiale, er der stadig mange muligheder.

Genomisk selektion placerer hundyrene centralt

Genomisk selektion har reduceret generationsintervallet massivt, hvilket er den primære årsag til den øgede avlsfremgang. En anden vigtig del er, at hundyrsiden i avlsplanen nu kan bidrage ligeværdigt med tyrene, da de har samme sikkerhed og samme avlsmæssige niveau. Derfor investeres der i dag massivt i embryon programmer. Det gælder ikke blot i Viking men i stort set alle kvægavlsselskaber. Nu kan det nemlig betale sig at få mange afkom fra samme topkvie – og jo tidligere jo bedre. Dette er et meget vigtigt strategisk område i Viking. Vi har forbedret os meget – men vi har stadig gode muligheder for at blive endnu bedre.

> Selvom vi allerede har udnyttet store dele af genomisk selektions potentiale, er der stadig mange muligheder.
>
> LARS NIELSEN, AVLSCHEF

Genomisk selektion på besætningsniveau

Avlsmæssig fremgang i den enkelte besætning er en kombination af det avlsmæssige niveau af fædre og mødre. Jo højere niveau begge grupper har - jo højere værdi vil afkommet få. Ved at genomisk teste alle besætningens hundyr, fås væsentlig højere sikkerhed på, hvilke kvier/køer der er besætningens bedste. Ved at bruge X-Vik sæd fra de bedste tyre på besætningens bedste hundyr kan avlsfremgangen speedes væsentlig op. Mange besætninger benytter allerede dette super managementredskab – men

mange flere besætninger kan få stor gavn af redskabet. Specielt i en situation hvor man satser på reduceret opdræt. Mit bud er, at om få år genomisk testes alle fødte kvier som standard.

Genomisk selektion og krydsning

Krydsning mellem malkeracer er stadig kun moderat udbredt. En af årsagerne er, at besætninger, der krydser, ikke på samme måde som renracede besætninger kan benytte sig af genomiske test på enkeltdyr, når mødre til næste generation skal udvælges. Derfor får man endnu ikke det fulde udbytte ud af at krydse, når man sammenligner med renavl kombineret med genomiske test og brug af kønssorteret sæd. Men der er håb forude. Via information fra et par meget store forskningsprojekter, hvor Viking deltager, forventer vi, at vi sammen med NAV kan levere genomiske avlsværdier på krydsningsdyr i første halvdel af 2021.

Genomisk selektion og kødkvæg

Malkekvæg er et skridt foran kødkvæg, når det gælder genomisk selektion. Udfordringen er at skaffe gode nok registreringer (fænotyper) i tilstrækkeligt omfang og kombinere dem med en genomisk test. Dette arbejder vi i øjeblikket med i projektet "Future Beef Cross", hvor målet er at etablere en sikker referencegruppe til genomisk test af kødkvægstyre på tværs af racer for egenskaber, der er vigtige for krydsning på malkekvæg. Med mere sikre genomiske avlsværdital baseret på kødkvæg x malkekvægs registreringer kan vi lave en bedre udvælgelse af de rigtige dyr til krydsning. Da omfanget af kødkvæg brugt på malkekvæg stiger støt, er det et utrolig vigtigt strategisk område for os. Flere andre lande er begyndt at levere genomiske tal på kødkvæg (dog med lav sikkerhed). For os er det vigtigt, at vi måler på og avler efter det der skaber værdi – i dette tilfælde fødselsinfo og produktionsegenskaber på krydsningskalve. Derfor er det data fra krydsningskalve vi skal bruge og ikke fra renracet kødkvæg. Og her er vi forrest i udviklingen – selvom vi stadig har rigtig meget udviklingspotentiale.

Arvelige lidelser og genomisk selektion

Arvelige lidelser (også kaldet defekter) har altid været til stede i kvægavlen. Med genomisk selektion har vi fået mulighed for at identificere lidelser/defekter, som vi reelt ikke vidste fandtes. Dermed kan vi være på forkant, og vi kan på en fornuftig måde sikre, at ingen arvelige lidelser løber fra os i frekvens. Dette gøres blandt andet ved at tage højde for det i insemineringsplanerne og starte en styret udfasning af lidelserne, så snart vi bliver bekendt med dem. Denne fremgangsmåde har vi nu brugt et stykke tid – og genomisk selektion har været et eminent værktøj i denne håndtering. Der vil til stadighed dukke nye defekter op, hvilket er en naturlig konsekvens af at drive avl , men vi har værktøjet til at håndtere det.

Genomisk selektion og nye egenskaber

Indtil vi introducerede genomisk selektion i 2008, havde avlsplanen været meget stabil siden midten af 1970'erne. Enkelte nye egenskaber var kommet til, men hastigheden var ikke stor. Med genomisk selektion har vi fået en hel anden mulighed for at introducere nye egenskaber, fordi vi meget hurtigt kan se hvilke dyr, der er positive og negative, og dermed kan vi også flytte egenskaberne. Egenskaber som polledhed kan introduceres meget hurtigere med genomisk selektion, og en ny egenskab som foderoptagelse har nu muligheden for at se dagens lys – hvilket var stort set umuligt uden genomisk selektion.

Genomisk selektion og data

Hele grundlaget for genomisk selektion er sikre fænotypiske data ude fra jeres besætninger. Uden dem er der ingen genomisk selektion - og ingen avlsværdital. Så derfor er det meget vigtigt, at vi fortsætter vores registreringer med høj frekvens og høj kvalitet.

På den måde er vi rigtig godt rustet til at opretholde og forbedre vores avlsarbejde. Dette er et vigtigt kort på hånden, når vi skal producere og dokumentere vores producerede kvalitetsfødevarer overfor nutidens og fremtidens forbrugere.

i

Vidste du ...

...At der løbende bliver lagt flere informationer på de chip, som laboratoriet bruger, når de analyser kalvens arvemateriale? Det betyder, eksempelvis at kalven bliver undersøgt for flere og flere arvelige sygdomme. Det er nyttig viden, så man kan undgå parring af dyr, som bærer uønskede sygdomme. Herunder kan man se, hvilke sygdomme der allerede nu testes for.

Holstein

- RP1 (Tiltagende tab af synet)
- HH1 (Fosterdød)
- HH3 (Fosterdød)
- HH6 (Fosterdød)
- HH7 (Fosterdød)

RDM

- SPAST (Mutation)
- PIRM (Mutation)
- AH2 (Fosterdød)
- BTA12 (Fosterdød)
- BTA23 (Abort sent i drægtigheden)

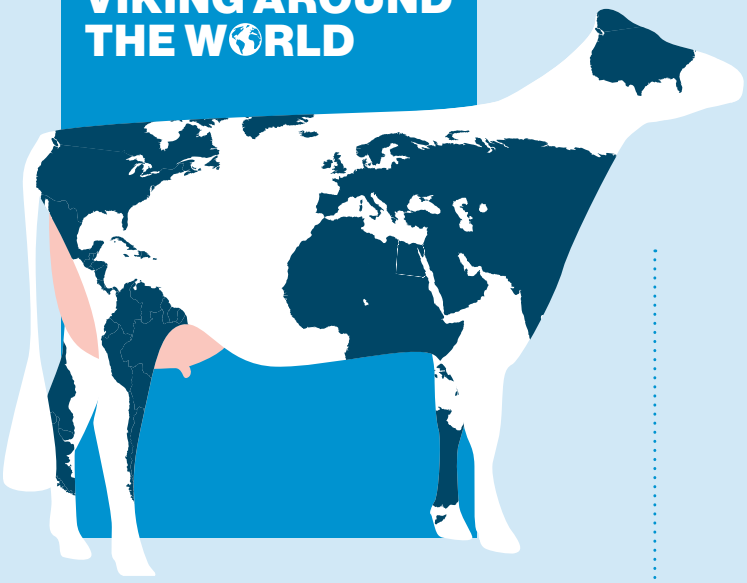

Kønssorteret Jersey-sæd er en populær vare

Det er ikke kun i Danmark, at interessen for kønssorteret Jersey-sæd vokser. Det gør sig også gældende på det globale marked.

I eksempelvis Norge er næsten alt den solgte Jersey-sæd kønssorteret.

Ifølge VikingGenetics Jersey-avlschef Peter Larson er det et godt eksempel på, hvordan norske kvægbrugere er meget bevidste om at skabe stærke generationer hurtigt. Også i Frankrig og England er kønssorteret Jersey-sæd populært. Her udgør andelen henholdsvis 57 og 50 procent.

Selvom efterspørgslen på kønssorteret Jersey-sæd fra Viking stiger globalt, så er det værd at understrege, at kvægbrugere herhjemme ikke frygte for mangel på den. Produktionen følger således fint med og kan dække det stigende behov.

Over 65 procent af det kønssorterede sæd bliver solgt på hjemmemarkederne i Danmark, Sverige og Finland.

AUSTRALIEN

Nordisk genetik gør en forskel Downunder

Sunde køer og lette kælvninger er noget af det, gården "Lang Dairies" har opnået, efter de er begyndt at bruge genetik fra VikingGenetics.

Markus Lang driver sammen med sin bror en bedrift i Australien med ikke mindre end 2.000 køer.

Hvis der er ting, der gør den australske kvægavler Markus Lang stolt, så er det den kendsgerning, at til trods for at bedriften har 2.000 køer, så er der aldrig mere end en håndfuld, der er syge.

- Det er usædvanligt for en bedrift af denne størrelse ikke at have flere syge køer. Det er noget, vi er meget stolte over, siger han.

Sammen med sin bror, driver Markus Lang landbruget "Lang Dairies" i Tatura, der ligger i staten Victoria i Australiens sydøstlige hjørne. Hans forældre, der er fra Schweiz, slog sig ned som kvægavler med 50 ha og 90 køer. I 2015 overtog brødrene gården, der altså nu består af 2.000 køer og hele 1.500 ha. Størstedelen af besætningen består af Holstein.

Nordisk genetik

Ifølge Markus Lang er genetikken en af de væsentligste grunde til, at hans køer er sunde og raske. Og det er her Viking kommer ind i billedet. For ti år siden begyndte bedriften at bruge tyre fra VikingGenetics i deres avlsarbejde.

Ud over at prioritere sundheden højt i avlen, fokuserer Markus Lang og hans bror også på høj ydelse, lette kælvninger, frugtbarhed og holdbarhed.

- Noget af det, om er mest tilfredsstillende er, at vi har fået den ko, vi har avlet efter. En robust ko, der har et balanceret eksteriør, har færre sundhedsproblemer og som er en fornøjelse at malke, siger Mark Lang og kalder Viking-koen for "den komplette pakke".

Lette kælvninger

Noget af det, der har overrasket den australske kvægavler mest, er hvordan kælvningerne er blevet betydeligt mere ukomplicerede.

- Noget af det, vi blev forsikret om, var at vi ville få lettere kælvninger, men vi er blevet "blown away" over resultatet. Kælvningerne er blevet meget nemmere, siger Markus Lang.

Kælvningerne er ikke det eneste sted, hvor tyresæden fra VikingGenetics er med til at gøre en forskel. Mælkeproduktionen er ligeledes blevet forbedret.

Alt kan lade sig gøre

Ifølge Markus Lang er det ikke uden udfordringer at drive et landbrug i et område, hvor det kan blive meget varmt og tørt.

- Men selv i de tørre tider producer vi ok, og vi forventer en fortsat vækst. Og havde du sagt til mor og far, da de ankom i 1982, at vi ville malke 2.000 køer på tre gårde, så ved jeg ikke om de ville grine eller græde. Lige nu er vi godt tilfredse, og vi kan se, at alt kan lade sige gøre, siger Markus Lang. ●

(artiklen bygger på en oversættelse af en artikel skrevet af freelance journalist Rick Bayne)

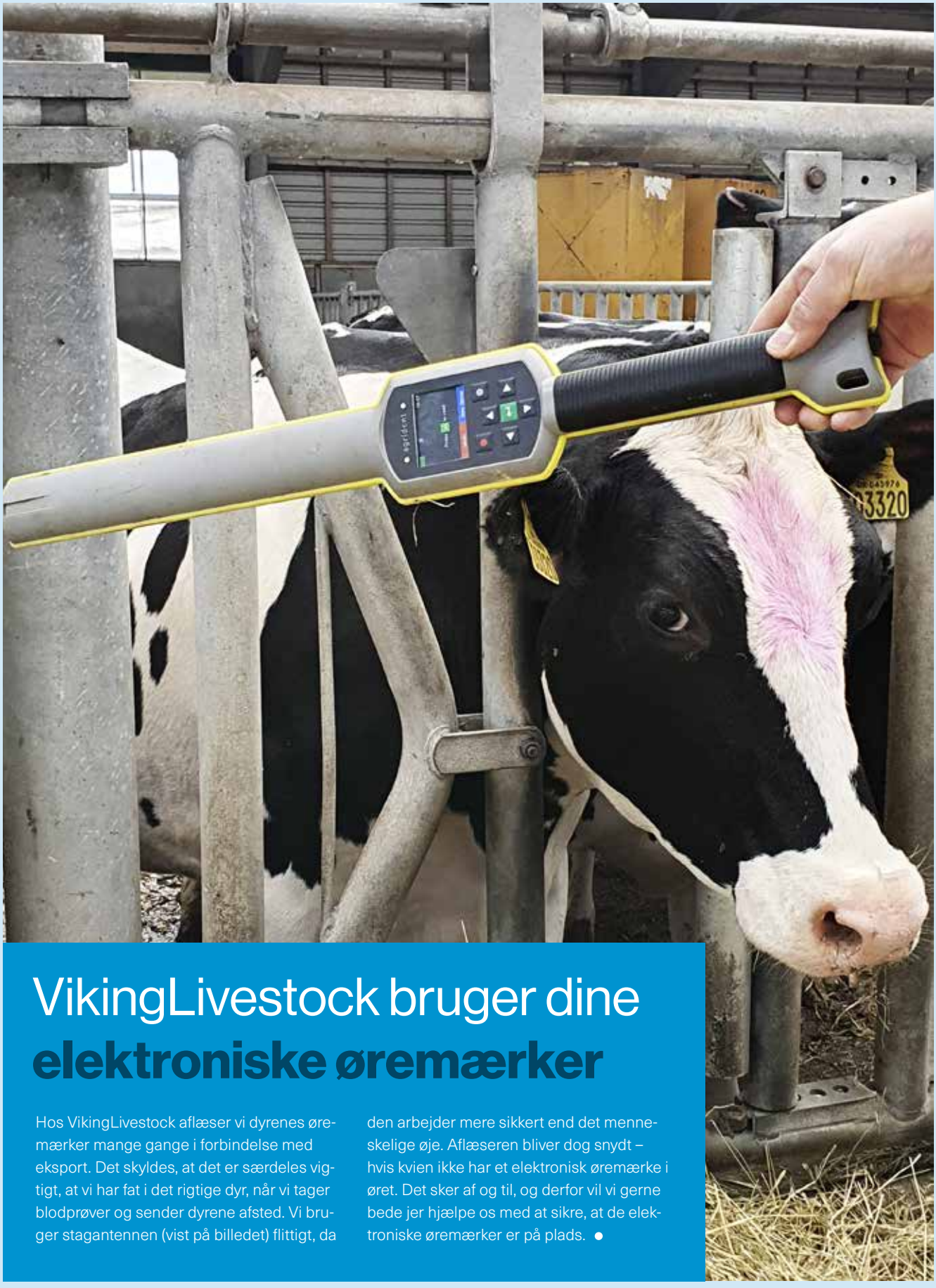

VikingLivestock bruger dine **elektroniske øremærker**

Hos VikingLivestock aflæser vi dyrenes øremærker mange gange i forbindelse med eksport. Det skyldes, at det er særdeles vigtigt, at vi har fat i det rigtige dyr, når vi tager blodprøver og sender dyrene afsted. Vi bruger stagantennen (vist på billedet) flittigt, da den arbejder mere sikkert end det menneskelige øje. Aflæseren bliver dog snydt – hvis kvien ikke har et elektronisk øremærke i øret. Det sker af og til, og derfor vil vi gerne bede jer hjælpe os med at sikre, at de elektroniske øremærker er på plads. ●

Heatime® har været en kæmpe succes lige siden den blev lanceret. Det er 14 år siden nu. 14 år er en meget lang levetid for it-systemer, men nu går den heller ikke længere. Producenten meldte allerede i 2015 ud, at support og levering af reservedele til Heatime Classic stopper endeligt pr. 31. december 2020, og derfor vil Viking efter den dato ikke være i stand til at fremskaffe nye dele til systemet.

Slutspurt - indtil jul

Selvom det kan være vanskeligt at tænke på julegaver i august, kan der være god fornuft i at overveje muligheden for at få det gamle Heatime Classic ombyttet til den nyeste generation, som nu hedder SenseHub™. Viking tilbyder indtil jul at bytte det gamle Heatime anlæg ind ved køb af et nyt SenseHub™ system.

SenseHub™ kan alt det, som den gamle Heatime® kunne – bare bedre. Derudover er der mange andre muligheder med SenseHub™ indenfor sundhedsovervågning og alarmering ved problemer. SenseHub™ er i øvrigt koblet sammen med blandt andet DMS, WebHandyVik og BoviSoft, så indtastningsarbejdet er begrænset til et minimum.

Kontakt SenseHub-teamet på tlf. 3038 7090, hvis du ønsker at vide mere om mulighederne. ●

VIKING STILLER **SKARPT PÅ KLOVENE**

Som bekendt har køernes klove stor indflydelse på deres trivsel og en lang række andre områder eksempelvis reproduktionen. Viking ønsker at skærpe sit fokus på netop klovene og belyse, om der er noget vi kan gøre endnu bedre i blandt andet vores rådgivning og i vores udvalg af produkter i VikShoppen.

Til at stå i spidsen for dette projekt, har Viking ansat dyrlæge Kurt Bach til foreløbigt året ud.

Kurt Bach har stor erfaring i netop klov-området. Han skal udover at analysere vores indsats, som den ser ud i dag herunder muligheden for endnu mere klovrelateret rådgivning også undervise klovbeskærere i Viking regi. ●

Vi vil så gerne høre din mening

Viking er medlemmernes selskab. Men hvordan ønsker du, at fremtidens Viking skal se ud - hvordan kan vi bedst levere de løsninger, som du har brug for i dit kvægbrug?

De kommende seks måneder skal vi definere Vikings strategi frem mod 2025. Vi har selv gjort os en del tanker, men vi vil meget gerne have input og forslag fra jer, som det jo i virkeligheden handler om nemlig vores medlemmer, kvægbrugerne.

Det vil vi dels fordi, vi ved, I har gode indspark, der kan kvalificere vores strategiarbejde. Dels fordi Viking er en forening ejet 100 procent af de danske kvægbrugere, derfor er det helt naturligt, at I er en del af strategiarbejdet.

Har du indspil, kan du viderebring disse per telefon eller mail til repræsentantskabet eller ledelsen.

Vores strategiproces er bygget op omkring tre trin:

Trin 1: 10. september er der seminar for repræsentantskabet, som sætter den overordnede ramme for den strategiske retning.

Trin 2: 19. og 20. oktober deltager bestyrelsen i en workshop, hvor økonomiske mål bliver defineret.

Trin 3: Vi skal konkretisere processer og arbejdsgange, der skal sikre, at strategien bliver realiseret. ●

Mød en Viking

Avl har altid fascineret mig

Som den nye produktchef for krydsning, bliver Hielke Wiersma ansvarlig for udviklingen af Viking's krydsningskoncepter. Mød ham her.

Siden 2008 har Hielke Wiersma haft en karriere hos forskellige dele af Viking-familien; fra avlsrådgiver i det sydjyske til eksport af både sæd og levedyr.

- Denne gang bliver min opgave ved VikingGenetics at se på, hvordan vi kan udvikle krydsning sammen med Viking-Danmark og vores øvrige partnere og datterselskaber også internationalt, siger han.

Hielke Wiersma vurderer, at der er et stort potentiale i krydsning i forskellige dele af verdenen.

- Eksempelvis på markeder, der primært baserer sig på afgræsning, har vi tre malkekvægsracer, som passer rigtig sammen. Her ønskes lidt mindre køer, som er sunde med god reproduktion. Det potentiale skal vi udnytte, siger han.

Hielke Wiersma bor på heden ved Herning, og er gift med Randi og har en datter, Maddie på 4 og en søn, Christian på 1 år. Her ses han dog i selskab med VR Heeman.

På farten

Hielke Wiersma kommer desuden til at kende kunsten at pakke en kuffert. Der bliver således en del besøg hos kunderne rundtom i verdenen.

- Jeg håber, at jeg tager vigtig viden med hjem, som kan være til inspiration for danske landmænd, siger han og fortsætter:

- Den indsats, vi gør på eksporten, skal fortsat sikre genetik i verdensklasse til gode prisen for vores ejere i Danmark, Sverige og Finland.

Ingen missionær

Hielke Wiersma slår fast, at han ikke kommer til at missionere for krydsning:

- Der er dokumenterede, positive økonomiske resultater med krydsning af malkekvæg, som jeg forholder mig til. Men det er op til den enkelte mælkeproducent, at vurdere, om det er noget der passer ind i virksomhedens strategi, forklarer han.

Når Hielke bliver spurgt til, om alle burde krydse, lyder svaret:

- Forhåbentlig kommer vi ikke i en situation, hvor alle krydser. Danske- og internationale studier viser, at der er klar evidens for, at der er en økonomisk gevinst ved at krydse, også i besætninger med et højt managementniveau. Men grundlaget for gode resultater med krydsning kræver et fortsat stærkt fundament – og det er de renracede dyr.

Valgte tyr

Hielke Wiersma, hans forældre og tre brødre kom til Danmark, da han var syv år gammel. Han voksede op omgivet af køer og var i en tidlig alder aktiv i arbejdet på landbruget.

- Interessen for avl kom for alvor ind i billedet, da jeg skulle vælge en tyr til den kvie, jeg havde købt af min far. Siden dengang har interessen for avl altid været der. Det er fascinerende at se, hvordan vi kan være med til at flytte resultaterne med avlen, forklarer den nye produktchef. ●

Kort om Hielke Wiersma

Hielke Wiersma er 33 år gammel og blev født på en mælkeproduktion i Friesland i Holland. Hans forældre Johannes og Wietske havde 45 køer, men da familien ikke kunne se udvidelsespotentiale i Holland, besluttede de at flytte til Danmark for at drive mælkeproduktion.

Nyt projekt giver **krydsning med større effekt**

GUDP-projektet DairyCross vil give mælkeproducenterne nye værktøjer.

GUDP-projektet DairyCross vil give mælkeproducenterne nye værktøjer til at bruge krydsning på en smartere måde og med større effekt, end det hidtil har været muligt. I projektet arbejdes der indenfor fire hovedområder:

Mere sikker udvælgelse af hundyr inden for besætning
Vi arbejder på at udvikle og implementere genomiske avlsværdital for malkekvægskrydsninger. Dermed kan mælkeproducenterne mere præcist udvælge hvilke krydsningskvier, der skal blive i besætningen, og hvilke der eventuelt skal sælges. Genomiske avlsværdital giver også et mere præcist grundlag for at udvælge hvilke krydsningskvier og køer, der skal insemineres med kønssorteret sæd og hvilke krydsningskøer, der skal insemineres med kødkvægssæd. Begge strategier bidrager til at hæve det avlsmæssige niveau i besætningen.

Bedre match mellem køerne i besætningen og insemineringstyrene
Vi udvikler nye moduler til insemineringsplansprogrammet, så det kan maksimere krydsningsfrodigheden i hver enkel parring vha. genomisk information. Det gør krydsningerne endnu bedre. Udviklingen af insemineringsplansprogrammet vil gavne alle mælkeproducenter, idet det også kan bruges til at mindske effekten af indavl i de renracede køer.

SimHerd sætter kroner og ører på forskellige krydsningsstrategier
Vi udvikler nye moduler til simuleringsprogrammet SimHerd Crossbred. Dermed får mælkeproducenterne et værktøj til at vurdere de økonomiske konsekvenser af forskellige strategier for krydsningsavl i deres besætning.

Fremtiden byder måske på inseminering-styre målrettet krydsningsproduktion
DairyCross giver desuden VikingGenetics et beslutningsgrundlag for at designe renracede linjer af malkekvæg, der er udvalgt til at producere bedre krydsningskøer. I dag er insemineringstyrene fremavlet til at forbedre præstationen hos de renracede køer. ●

DairyCross

- Fireårigt projekt
- Opstart i 2018
- Budget på 20 mio. kr.
- Ledet af VikingGenetics
- Medfinansieret af Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)
- Deltagere: VikingGenetics, QGG - Aarhus Universitet, ANIS - Aarhus Universitet, SEGES, SimHerd A/S og VikingDanmark

Montebeliarde til anvendelse i Krydsning

To spændende tyre på brugsplanen for Montebeliarde

Millenium er en rigtig god all-roundtyr, hvor særligt den høje ydelse bør fremhæves sammen med et super temperament. Med god yversundhed, positiv holdbarhed og godt eksteriør, er Millenium et godt valg at benytte i krydsning. Desuden kombinerer han positiv slagteværdi med høj mælkeydelse.

Noelcerneu rangerer i den absolutte top indenfor Montebeliarde, hvor tyren kombinerer racens højeste avlsværdi for malkeorganer med super sundhed. Vær opmærksom på, ikke at anvende Noelcerneu på køer der har meget fortunge yver.

For både Millenium og Noelcerneu gælder det at konventionel sæd vil være tilgængelig hos inseminøren, mens kønssorteret kan bestilles hos din rådgiver. ●

Hollandske ProCROSS køer med Montbeliarde far

VH Mario P

– første tyr fra Jacob Petersen

For Jacob Petersen handler avl alene om at optimere produktionen.

Af Jacob Svendsen

Når kvægavlere i fremtiden hører navnet Super-Mario, er det slet ikke sikkert, at de tænker på en italienskinspireret figur fra et Nintendo-spil. Måske vandrer tankerne i stedet hen på en tyr fra den sønderjyske kvægbruger Jacob Petersen. Det er nemlig ham, der har opdrættet tyren VH Mario P, som er blevet solgt til Viking.

Har du tidligere solgt tyre til Viking?

- Nej, det er min første, så det er dejligt. Det er godt for bundlinjen, siger han og forklarer, at han egentligt ikke har interesseret sig så meget for selve avlsarbejdet. Kun den del, der hænger direkte sammen med den daglige drift og mælkeproduktionen. Han er ikke typen, der nøje studerer nye tyre.

I stedet overlader han en stor del af ansvaret til avlsrådgiveren.

- Det eneste jeg stiller krav til er, at

vi har dyr med gode lemmer, et yver som passer til robotterne, og som har god holdbarhed, siger Jacob Petersen, der lader seks malkerobotter klare malkearbejdet.

Højere drægtighedsprocent

Jacob Petersen har drevet bedriften, der ligger vest for Rødekro, siden 2014. I begyndelse af i år overtog han den officielt fra sin far. Han er vokset op på gården, der ligger tilpas højt til, at køerne i stalden kan skue ud over majsmarkerne og resten af det sønderjyske landskab. Men ikke alt er, som da Jacob Petersen var dreng.

På bedriften bliver der nu eksempelvis lavet genomiske test på alle hundyr for at få større sikkerhed omkring dyrenes egenskaber og sikre, at de rigtige dyr til bedriften bliver udvalgt. Tidligere inseminerede de selv, men nu klarer Viking den del.

Hvorfor valgte i at bruge inseminør?

- På grund af at det tager tid at inseminere, og så var vi ikke dygtige til det.

FAKTA

Sted: Rødekro

Ejer: Jacob Petersen

ANTAL ÅRSKØER: 405

Årsydelse pr ko: 12.548

Har det så gjort en forskel?

- Ja, vores drægtighedsprocent er blevet noget højere

Fokus på optimering

I 2015 blev der bygget ny stald på gården, og bedriften blev udvidet. Og ifølge Jacob Petersen handler det nu om at øge den enkeltes kos ydelse og ikke antallet af køer. Og de er godt på vej. For bedriften har opnået et vist niveau. Det er de fire skyllekontrakter, som Viking har indgået med Jacob Petersen, et bevis på. Men det kan blive endnu bedre, forklarer den 37-årige kvægbruger.

- Nu handler det om at optimere, slår han fast. ●

Holstein
BRUGSPLANEN

Holstein brugsplanen er listen over de tyre, som er særlig udvalgt til at kunne bidrage med avlsfremgang og genetisk variation i din besætning. Der er p.t. 27 tyre på listen, hvoraf de ni er nye på listen. Du skal formentlig ikke anvende alle tyre i din besætning, da der er forskel på de enkelte besætningers strategi og dermed opsætningen af din insemineringsplan.

Den genetiske variation er ganske tydelig, når vi ser, at antallet af forskellige fædre på de 27 tyre er 25 og tilsvarende 26 morfædre. Det gennemsnitlige niveau for NTM er +33, så dermed er du sikret en stærk genetisk fremgang i din besætning.

Brugsplanen toppes af **VH Nader** (Norland x VH Ramis) NTM +43 tillagt hos Vagn Kristensen, Stoholm J. Han avler et fantastisk niveau for produktion med indeks 133 med fremgang både i mælkemængde og procenterne. Han formår tillige at avle god fremgang på sundheds- og reproduktionsegenskaberne.

Mormor til VH Nader - Fageno i 3. laktation fra Kim Fagerlin, Tjele.

Nye tyre

VH Benny (VH Bueno x VH Lomee) NTM +39 er tillagt hos Ejvind Olesen Mølgård, Bøvlingbjerg. Han avler en formidabel fremgang for procenterne i mælken med indekser på henholdsvis 139 og 142 i fedtprocent og proteinprocent. Han er også tyren, der giver dig køer med super generel sundhed på 118 og klovsundhed 123. En hurtig malketid på 112 og alt dette tilmed fra mindre køer og dermed et godt indeks for sparet foder på 106. Kofamilien bag er særdeles stærk, hvor vi genfinder de gode procenter specielt hos moderen med 4,85 i fedtprocent og 4,15 i proteinprocent.

VH Yngvar (Yoda x Dozer) NTM +38 er en tyr som kommer ud af VikingGenetics internationale selektionsprogram, og som er født i Tyskland. Han avler god produktion 123 med middel mængde og gode procenter. En fantastisk stærk og tiltalende sundheds- og reproduktionsprofil, hvor specielt kælvningsevne på 115 og yversundhed på 118 kan fremhæves. Eksteriøret er stærkt og balanceret med gode lemmer 119 og super malkeorganer 127. Han er også at finde på X-Vik brugsplanen.

VH Stool (Skywalker x Pledge) NTM +38 kommer også fra ud af VikingGenetics internationale selektionsprogram og er født i Tyskland. Et højt produktionsniveau 129, som er med gennemsnitlig mælkeydelse 103 og rigtig høje procenter med fedtprocent på 119 og proteinprocent på 125. Sundhed og reproduktion er godt over middel på trods af den høje produktion. Specielt kælvningsevnen er god 117. Eksteriørmæssigt henvender VH Stool sig til dig, som gerne vil have store Holstein køer med særdeles gode malkeorganer på 126. Han er også at finde på X-Vik brugsplanen.

VH Haldur (VH Hutney x VH Bolus) NTM +35 tillagt hos Christian Rasmussen, Brædstrup. Han er til dig, der gerne vil have højere procenter i mælken og en bedre hunlig frugtbarhed 112. Han giver middel størrelse køer og ”sparet

Sundhed og effektivitet

Disse to ord definerer VikingHolstein. Når du anvender VikingHolstein tyrene, får du køer som er:

- Middel store, er foder-effektive og har høj ydelse med gode procenter
- Naturligt sunde med super hunlig frugtbarhed og lette kælvninger
- En stor genetisk variation som giver robuste køer, der er lette at håndtere

Summen af dette er en høj livstidsproduktion og høj daglig profit per ko. Dette bidrager til en profitabel og bæredygtig produktion. ●

foder" på 105. Malkeorganer er godt tilhæftede specielt foryvertilhæftningen. Hans mor er en VH Bolus datter, som har godt 10.100 kg mælk i gennemsnit med fantastiske procenter på 5,23 i fedtprocent og 4,00 i proteinprocent. Hendes mormor er en VG86 VH Maine datter

VH Finish (Felix x Lighter) NTM +34 er tillagt hos Erik Wiltink, Outrup. Han har en meget tiltalende profil med en god ydelse 120 hvor der er stor mælkemængde og gennemsnitlige procenter. Han giver døtre med en god reproduktion, hvor hans hunlig frugtbarhed er 115 og kælvningsevne 112. Sundheden er stærk med 110 i både generel sundhed og klovsundhed. Eksteriøret er i fin balance hvor specielt malkeorganerne skal fremhæves med super tilhæftning og et indeks på 124. Moren er kåret VG86 og har en høj ydelse med 13.700 kg mælk med gode procenter. Mormoren er en VG86 Balisto datter.

VH Pacson (Pontiff x Delta) NTM +33 er en tyr, som kommer ud af VikingGenetics internationale selektionsprogram, og som er født i USA. Han står dermed i USA og producerer for Viking. Han er født på den berømte og anerkendte besætning Bomaz Farm i Wisconsin. Han er en god ydelsestyr med 121, med 114 i mælk og god fremgang i procenterne. Han avler en super reproduktion med hunlig frugtbarhed 110 og kælvningsevne på imponerende 121. Også sundheden er stærk med yversundhed 109. Eksteriøret er i fin balance med kropskapacitet 112, lemmer 101 og malkeorganer 113. Hans mor hedder Bomaz Delta 12585. Hun er kåret VG85. . ●

VikingHolstein brugsplanen

Antal tyre	27
Antal nye tyre tilføjet	10
Antal forskellige fædre	25
Antal forskellige morfædre	26
Pollede tyre – heraf 1 homozygotisk	4
Døtreafprøvede	3
NTM (gns)	**33**
Ydelse (gns.)	124
Hunlig frugtbarhed (gns.)	104
Yversundhed (gns.)	107
Klovsundhed (gns.)	108
Malkeorganer (gns.)	115
Malketid (gns.)	105

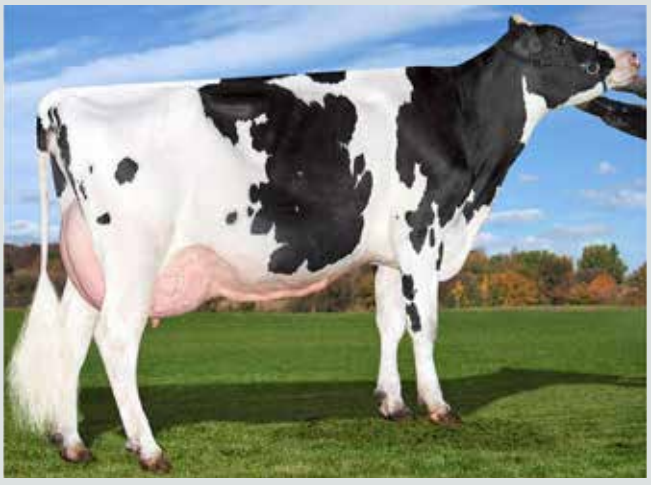

Mormoren til VH Pacson.

VH Yngvar - ny tyr på brugsplan.

Specialtyre

VH Manfolk datter.

VH Brook, døtreafprøvet med +31 i NTM.

Døtreafprøvede

Det er efterhånden ved at være mange år siden, at der har været tre døtreafprøvede tyre på brugsplanen, men det er tilfældet nu. Dette understreger, det faktum, at niveauet for toppen af de døtreafprøvede tyre er uhørt højt lige nu.

På brugsplanen er netop tilføjet den gamle kending VH Brook. Han stiger i indekser for hver gang, der er en indeksrunde, og han ligger nu på NTM +31. Han er en Balisto søn på en Denim x Ramos datter fra Vagn Kristensen, Stoholm J. Der indgår nu omkring 1.800 døtre i hans indekser, som viser en super ydelsesprofil på 135, og samtidig også en stærk yversundhed på 108 og et godt og tiltalende eksteriør med kropskapacitet 113, lemmer 107 og malkeorganer 109.

På brugsplanen finder vi også VH Manfolk (VH Mozart x D Jul) NTM +28 tillagt hos Claus Fenger, Odder. Han har cirka 1.200 malkende døtre med ydelse på 125, og som har en super sundhed specielt klovsundhed 117. Andre specielle kendetegn på døtrene er, at de er mindre end gennemsnittet (kropskapacitet 89). VH Bernell (Bube x VH Salomon) NTM +29 tillagt hos Martin Kristensen, Tarm er også fortsat at finde på brugsplanen. Han har nu 4.600 døtre, som yder godt, har en super frugtbarhed og i det hele taget en særdeles tiltalende profil. Der er netop genberegnet indekser i Holland, hvor han fortsat ligger som den bedste døtreafprøvede tyr på basis af hollandske døtre.

I tabellen ser du en oversigt over de højest rangerede og mest aktuelle døtreafprøvede tyre som har sædlager.

Top10 døtreafprøvede tyre med sædlager

Tyrenavn	NTM
VH Bosman	+34
VH Oggy	+32
VH Brook	+31
VH Beiting	+31
VH Bernell	+29
VH Manfolk	+28
VH Broback	+26
VH Rodrigo	+26
VH Dent RC	+23
VH Sparky	+21

For yderligere information om tyrenes avlemåde henviser vi til www.vikingdanmark.dk

Eksteriør

Du kan nemt kombinere et stærkt eksteriør med et højt NTM, så du samtidig med at have fokus på eksteriør får stor økonomisk fremgang.

Specialtyre – eksteriør

Tyrenavn	Far	Morfar	Krop	Lemmer	Malkeorg	NTM
Lipton	Lightstar	Commander	106	116	128	+39
VH Yngvar	Yoda	Dozer	109	119	127	+38
VH Stool	Skywalker	Pledge	115	106	126	+38
VH Broklyn	VH ByNalle	Silver	108	115	131	+36
VH Kalif	Keith	Barcley	120	108	116	+33
VH Goal	VH Gambler	VH Bolus	108	105	124	+32
Hedge PP	Hotspot P	Barcley	116	119	118	+32
Platon	Keith	James Bond	123	114	121	+32
VH Heroic	Humblekin	Bandares	107	101	139	+31
VH Mico	VH Mandy P	VH Bolus	110	112	125	+30
VH Alberta	Adorable	Delta	115	105	112	+29
VH Achilles	Achiever	Kerrigan	118	112	109	+29
Hulk P	Hotspot P	Eucild	118	117	125	+29
VH Polymer	Padawan	Modesty	117	108	130	+28
VH Saki P	VH Snake	Powerball	124	101	112	+24

Pollede

Som beskrevet andet steds i bladet er der i VikingHolsteins avlsprogram nu lagt øget fokus på af frembringe flere pollede tyre. Der er allerede i dag et godt udvalg, som det fremgår af listen til højre. Disse, suppleret med udvalgte gode importtyre giver dig mulighed for at prioritere den pollede genetik i din besætning uden at gå for meget på kompromis med avlsfremgangen.

Husk at registrere dine pollede dyr, eksempelvis i forbindelse med afhorning. Det er værdifuld information både for dig selv i besætningen, men også for VikingGenetics' selektion af dyr til de kommende generationer. ●

Hulk P +29 i NTM.

Pollede VH tyre med lager

Tyrenavn	Far	Morfar	NTM
VH Harry P	Hotspot P	Jetset	+36
VH HilmarP	Hotspot P	Charley	+33
VH Mario P	VH Monty P	VH Cosmo	+29
VH Hulk P	Hotspot P	Euclid	+29
VH Heat PP	Hotspot P	VH Comxa P	+27
VH Grass P	Guarantee	Powerball	+26
VH Slatt P	Sound Sys	Powerball	+26
VH HoundPP	Hotspot P	Charley	+25
VH Drone P	Danner P	Kobra	+24
VH Saki P	VH Snake	Powerball	+24
VH Laval P	Louxor	Powerball	+22
VH Monty P	Milford P	Balisto	+22
VH MarkosP	VH Monty P	Abel	+21
VH Mint PP	VH Monty P	Chipper P	+21
VH Mile PP	VH Monty P	Powerball	+14

Nyt om **importtyre**

Nye udenlandske tyrefædre

Der er tilføjet nogle spændende nyheder til tyrefarlisten, hvor det øgede pollede fokus i Holstein racen er tydeligt.

Hotbull PP (Hotspot P x AdagioP) NTM +33 er tysk født, og er, som det fremgår at navnet, homozygotisk polled. Han avler høj ydelse med 139. Kælvningsevnen er god med 114. Eksteriøret henvender sig til dem, der gerne vil have store køer med i 124 i kropskapacitet.

Hedge PP (Hotspot P x Barcley) NTM +32 er en anden homozygotisk polled tyskfødt tyr. Han avler en god ydelse specielt med fremgang protein. Sundhed og reproduktion er omkring middel, mens eksteriøret er i fin balance med stærke lemmer og gode malkeorganer. Brugsegenskaberne er gode med indeks 111 for både malketid og temperament.

Der er i alt fire homozygotisk pollede Hotspot P sønner på tyrefarlisten. Udover Hotbulls PP og Hedge PP er det de to dansk fødte **VH Heat PP** og **VH HoundPP**.

Orn RF PP (Born P RC x Dozer) NTM +29 er så eksemplet på en anderledes polled afstamning. Han er franskfødt, og han avler en god ydelse med fremgang i procenterne. Sundhed og reproduktion omkring middel og et godt balanceret eksteriør og en alternativ afstamning.

Platon (Keith x James Bond) NTM +32 er en helt ny fransk tyr, hvor vi indtil videre blot har fået nogle få doser til skylninger og højindeks dyr. Han avler en god ydelse på 123 med fremgang i både mængde og specielt protein procenten. Kælvningsevnen er super med indeks 119 og yversundheden tilsvarende god med 115. Har giver store køer med gode lemmer og malkeorganer og med gode brugsegenskaber.

Andre udenlandske tyrefædre

Skyboy (Skywalker x Imax) NTM +40 blev introduceret som importtyre ved seneste indeksberegning i maj, men han fortsætter som tyrefar endnu. Han er en stærk ydelsestyr med stor fremgang i procenterne. Sundhed og reproduktion er godt middel, og eksteriøret er stærkt. Samtidig har han gode brugsegenskaber med malketid 112 og temperament 118.

Lipton (Lightstar x Commander) NTM +39 fortsætter på sammen måde også som tyrefar. Han stiger tilmed en smule i sit niveau. Han avler høj produktion med indeks 133, hvor specielt fedtprocenten er meget høj, men der er også stor fremgang i proteinprocenten. Han avler super tilhæftede malkeorganer 128 og roligt temperament på 123. Han er gennemsnitlig for sundhed og reproduktion.

Øvrige nye importtyre

I tabellen er vist de mest interessante importtyre, som anvendes og anbefales lige nu. På vikingdanmark.dk kan du finde mere information om alle tyrene. ●

Mor til Lipton - importtyr med +39 i NTM.

Hedge PP - ny tyskfødt tyr med +32 i NTM.

Udvalgte udenlandske ejede tyre.
Se den fulde liste på hjemmesiden.

Navn	Far	Morfar	På tyre-farlisten	NTM
Skyboy	Skywalker	Imax	Ja	+40
Lipton	Lightstar	Commander	Ja	+39
Bellroy	Benz	Finder		+36
Lenovo	Legendary	Josuper		+35
Hotbull PP	Hotspot P	Adagio P	Ja	+33
Youngster	Yoyo	Burner		+33
Predator	Pharo	Missouri		+33
Platon	Keith	James Bond	Ja	+32
Hedge PP	Hotspot P	Barcley	Ja	+32
Freemax	Imax	Modesty		+32
Orn RC PP	Born PRC	Dozer	Ja	+29
Hulk P	Hotspot P	Euclid	Ja	+29
Stick PP	Star P	Superstar		+25

X-Vik sæd ved inseminører

Dette kvartals liste over hvilke VikingHolstein tyre der er på X-Vik planen, er uhørt flot med NTM +34 i gennemsnit på de i alt 11 tyre på listen.

Vi tager VH Declan, VH Boytoy og VH Bourbon af listen, men der vil fortsat være doser hos din inseminør ●

Tyre med X-Vik sæd hos inseminørerne

Navn	NTM
VH Yngvar	+38
VH Stool	+38
VH Baboon	+37
VH Broklyn	+36
VH Harry P	+36
VH Saade	+34
VH Allusio	+34
VH Burzaco	+34
VH Advance	+31
VH Solado	+30
VH Mario P	+29

VH Baboon ET +37 i NTM.

Branding video

Sarah og Mads Stokholm Pedersen ved Ribe fik fornøjelsen af at repræsentere brugerne af VikingHolsteins genetik i en lille kort branding video. Den flotte ejendom ved Ribe med 450 køer i en ny stald og med en ydelse på 14.646 kg EKM var rammen om en hel dags videooptagelser, hvor hele familien stillede velvilligt op, som det ses på dette billede. Videoen er rettet mod landmænd i udlandet, som er nysgerrige efter at lære med om dansk landbrug og specielt Holstein genetik fra VikingGenetics. ●

VH Bleech – ny helt ung toptyr på vej

Selvom VH Bleech kun er ti måneder tiltrækker han sig en del opmærksomhed. Han ligger nemlig helt i toppen af Holstein listerne med +45 i NTM. Han er ud af en god kofamile, der tidligere har lavet tyren VH Attack med +29 i NTM.

Tyren er født hos Fritz Giesmann fra Westerstede i Tyskland. Han ser spændende muligheder i de nordiske avlsmål og totalindeks NTM og han er derfor begyndt at teste hele besætningen på NTM skalaen. Det har medvirket til tyren VH Bleech og han har nu også flere hundyr i skyllekontrakt til Viking.

Vi glæder os til VH Bleech er gammel nok til at producere sæd og i som medlemmer kan få gavn af denne fremragende toptyr. ●

VH Attack – ud af samme kofamile som den nye toptyr VH Bleech.

25 procent af indkøbte tyre er uden horn

VikingHolstein er hastigt på vej mod en virkelighed, hvor ingen af køerne har horn. For at fremskynde denne udvikling er det besluttet, at allerede i år 2020 vil 25 procent af de indkøbte tyre være minimum heterozygotisk pollede, og minimum 20 procent af disse vil være homozygotisk pollede. De efterfølgende år vil målet være endnu højere. Det er dog ikke fastsat endnu. Vores forventning er dog, at mængden af pollede tyre er eksponentiel stigende.

Der vil naturligvis være en reaktionstid i forhold til, hvilke tyre der optræder på brugsplanen. Derfor vil der de kommende år være et gradvist stigende antal.

Et faremoment ved denne beslutning er, at vi kan miste genetisk diversitet, hvis vi ikke er meget påpasselige. Derfor er der i selektionen af hundyr stor fokus på dette. Det gælder både blandt de kvier, som Viking køber ind til Viking-Embryo programmet, men også blandt de kvier som vælges ud til skyllekontrakter hjemme i besætningerne.

Vi vil derfor opfordre til, at du får registreret hornstatus på dine dyr. Det er nyttigt for avlen i din besætning og for populationen generelt. ●

Design din egen robottyr

De nordiske lande har en stor andel AMS-malkesystemer. I Danmark drejer det sig om cirka 25 procent, men det er i Sverige, man finder den største andel af AMS-besætninger. Her bliver næsten 40 procent af landets køer malket i malkerobot.

Der er ikke nødvendigvis stor forskel imellem anvendte tyre på tværs af malkesystemer. Der er dog en større grad af fokus på nogle enkeltegenskaber blandt de kvægbrugere, der anvender AMS-malkesystem. "Design dine tyre" er en ny funktionalitet på hjemmesiden, som skaber muligheden for at præcisere din søgning helt målrettet.

Design dine tyre er et oplagt værktøj at anvende, når der skal søges efter specifikke specialisttyre. Specialisttyre tilpasset netop dit behov og fokus. Design dine tyre laver søgning blandt alle salgsbare tyre og paletten af attraktive tyre styres afhængig af søgningens detaljegrad.

Tip: Prøv funktionaliteten af på computer, tablet eller mobilen. Oplever du problemer, så skal du kontakte din avlsrådgiver for hjælp. ●

Fokus på øget **pattestørrelse**

Der har de seneste år været en del tyre, som har avlet mindre pattestørrelse, og vi hører fra medlemmerne, at nu må patterne ikke blive mindre. Det er et vigtigt fokus for os, når vi køber tyrene, at vi sikrer, at der er et godt udvalg af tyre, som laver større patter.

P.t. er gennemsnittet på brugsplanen 99 for pattelængde og 97 for pattestørrelse. Men der er heldigvis også otte tyre, som laver væsentlig større patter end gennemsnittet. Her kan fremhæves VH Mario P og VH Borre.

Hvad betyder indekset, når det oversættes til reelle tal? Både pattetykkelse og -længde har for alle køer i 1-3 laktation en gennemsnitlig kåring på 5,3 på 1-9 skalaen. Pattelængden kan direkte oversættes til cm, hvilket vil sige, at patterne er i gennemsnit 5,3 cm lange. En tyr som har 90 i pattelængde vil bidrage med 3,4 mm kortere patter og tilsvarende længere, hvis tyren har 110 i indekset. ●

VH Oggy datter fra Preben Bisgård i Snedsted.

Brugsplanen

Farveregistreringen af dine dyr er vigtig, så insemineringsplanen bliver så god som mulig. Er du i tvivl om, hvordan du registrerer farven på dine dyr, så kontakt din avlsrådgiver, som kan vise dig, hvordan det skal gøres

Der er mange spændende nyheder ved rød Holstein, hvor der er blevet tilføjet to nye tyre på brugsplanen, der tilmed er helbrødre samt tre nye tyrefædre.

Nyheder på brugsplanen

Paladin Red (Pace Red x Battlecry) NTM +23 er en tysk født tyr, som har en god profil med ydelse godt middel og en stærk yversundhed på 115. Han avler køerne mindre og med gode lemmer og malkeorganer. Hans holdbarhed er helt i top med 127.

Panthon (Pace Red x Battlecry) NTM +21 er helbror til Paladin Red. Han har en ydelse lidt over middel, god sundhed og reproduktion, et godt eksteriør, hvor specielt malkeorganerne er gode med 119 og en super hurtig malketid på 119.

Den øvrige brugsplan

Brugsplanen toppen, som sædvanlig fristes man til at sige, af **VH Don Red** NTM +31. Gonzales R har +26 i NTM, mens **Mercurio PR** har NTM +22. **Pacific Red** som blev tilføjet sidste gang, ligger også med NTM +22. Bemærk at der er tre Pace Red sønner på planen, som alle ligger på næsten samme NTM-niveau og med forskellig profil. Det kan være en fordel at sprede forbruget ud på dem alle. Listen rundes af med VH Sky Red med NTM +18. Det betyder, at der er syv tyre hos din inseminør.

Tyrefædre

Tre nye tyrefædre finder vej til listen denne gang. Den højeste af disse er **Opal Red P** (Myway RF P x Apoll P) NTM +26. Som det fremgår, er han heterozygotisk polled. Han avler køer med høj ydelse med gode procenter, god yversundhed og et stærkt eksteriør.

Sir-Red (Simplicity x Mission RCP) NTM +25 er en super eksteriør-tyr med 129 i kropskapacitet, 114 i lemmer og 111 i malkeorganer. Han avler også en god ydelse med gode procenter og en god kælvningsevne.

Percey-Red (Pace Red x Apoll P) NTM +24 er en stærk ydelsestyr med Y-indeks 123 med masser af mælk. Han avler et fint balanceret eksteriør og køer med roligt temperament. Sundheden er middel, mens han skal beskyttes lidt i hunlig frugtbarhed.

Tyrefædre

Navn	Far	Morfar	NTM
Opal P Red	Myway RF P	Apoll P	+26
Sir-Red	Simplicity	Mission PRC	+25
Percey-Red	Pace Red	Apoll P	+24
Paladin Red	Pace Red	Battlecry	+23
Panthon	Pace Red	Battlecry	+21

Percey-Red +24 i NTM.

Sir-Red +25 i NTM.

Opal Red P.

X-Vik

Der er X-Vik sæd til rådighed af VH DonRed, SolitairPR, Pacific Red, VH Sky Red og Stuntman R. Ønsker du at supplere med andre tyre, skal du kontakte din rådgiver. ●

Flere røde **Holstein tyre**

VikingGenetics har igennem mange år haft et stærkt samarbejde med den tyske kvægavlsforening RUW om adgang til sæd efter deres røde Holstein tyre. Dette har sammen med en mindre egen selektion været fundamentet for brugsplanen.

RUW samarbejdet fortsætter, men VikingGenetics vil i fremtiden afprøve flere røde Holstein tyre selv. Hvor det i dag er to til fire tyre om året, vil det i fremtiden være seks til syv tyre årligt. Det er stadig en lille del af det samlede VikingHolstein avlsprogram, og mængden af solgte doser er begrænset. Alligevel vælger vi at øge aktiviteten for med større sandsynlighed at kunne levere X-Vik sæd af gode tyre til en god pris til de danske landmænd. Samtidig kan vi dække et stabilt voksende, globalt marked. ●

- Et skridt i den rigtige retning

I skrivende stund er høsten i fuld gang. I et ellers meget unormalt år er det rart, at den ser ud til at blive nem og med tilfredsstillende udbytte.

Ved opdateringen af avlsværdivurderingen i august måned blev indeks for "Sparet foder" endelig inddraget i NTM. Endnu et vigtigt skridt i den rigtige retning omkring avl efter den bæredygtige ko, som selvfølgelig er en Jerseyko. Sparet foder er samtidig et vigtigt redskab til at styre størrelsesudviklingen, idet vi ikke ønsker jerseydyrene større.

Da Andreas Larson stopper med sit bestyrelsesarbejde, byder vi nu Thomas Søgaard velkommen til Dansk Jerseys bestyrelse.

Jeg tror, at mange har savnet de både faglige og sociale arrangementer og dyrskue etc., som Dansk Jersey plejer at være en del af i løbet af sommeren. Et savn, der vidner om det fællesskab, vi har i Jerseyregi. Vi afventer fremtidens version af en hverdag, hvor vi glæder os til igen at samles omkring Jerseykoen.

Bent Olesen
Formand Dansk Jersey

SUNDE OG PRODUKTIONS-ØKONOMISKE KØER ER MÅLET

Der er netop udarbejdet nye "value proportitions" for Jersey. Disse "værdi-udtryk" skal beskrive, hvad der gør vores genetik unik, og hvilken værdi den skaber. Udtrykkene vil blive anvendt i vores markedsføring af racen og beskriver, at Jerseytyrene giver døtre, som kan forventes at blive:

- Effektive mellemstore køer, som producerer mælk med verdens højeste fedt -og proteinprocenter
- Frugtbare, sunde og holdbare køer som fremmer bæredygtigheden i besætningen
- Klimavenlige og fodereffektive køer med lav metan og kvælstofpåvirkning
- Renracede køer med stor avlsmæssig diversitet
- Høj livstidsproduktion og høj daglig profit, som resulterer i god produktionsøkonomi og et godt liv

Dette passer fint med den igangværende diskussion i Dansk Jersey om fremtidens Jerseyko, som skal udmøntes i et "Mål 2030".

Som en del af markedsføringen er der netop optaget en "branding video" som vil sætte yderligere fokus på de ovenfor nævnte "Value proportitions". Videoen er optaget hos Tastum Jersey og familien Søgaard på Nygaard ved Stoholm. Dyr i alle kategorier, familien og medarbejder på gården brugte det meste af en dag i deres flotte rammer på at hjælpe os med at lave en video, som beskriver, hvad vi kan og vil med Viking Jersey. Den engelsksprogede video er fortrinsvis rettet mod vores eksportmarkeder, men vil blive tilgængelig for alle på VG's hjemmeside.

Nu tester vi også **Jerseydyr i Uganda**

Sidste år eksporterede VikingLivestock 50 Jersey kvier til et avlsprojekt under landbrugsministeriet i Uganda. Kvierne har nu kælvet, og alt fungerer godt i det nye staldanlæg i troperne. Kalvene skal være med til at danne grundlag for en avlsbesætning, hvorfra der kan selekteres tyre til et nationalt avlsprogram. Derfor er der lavet aftale med Viking om at alle kalve, både tyre og kvier bliver genomisk testede hos os. Det er et spændende projekt, som vil give os nogle resultater på, hvorledes vores genetik fungerer under tropiske forhold. ●

Nyt medlem i Dansk Jersey bestyrelsen

Udskiftning i Dansk Jersey bestyrelsen resulterer i at 1. suppleanten Thomas Søgaard indtræder i bestyrelsen. Thomas Søgaard afløser Andreas Larson i bestyrelsen indtil valgperioden afløses af valg, forventet i år 2021. ●

X-VIK JERSEY BRUGSPLAN NU STØRRE END KONVENTIONEL BRUGSPLAN

Udviklingen imod implementering af den fulde X-Vik brugsplan fortsætter ufortrødent og med en anvendelse, der nærmer sig 70 procent ændrer balanceforholdet sig endelig. Brugsplanen for X-Vik består nu af flere tyre, end hvad det er tilfældet for den konventionelle brugsplan. En del af de unge toptyre producerer rigtig godt, og flere af tyrene på X-Vik brugsplanen er således aktuelle som fædre til næste generation af tyre og tyremødre. Den dynamiske tilpasning af X-Vik brugsplanen bidrager ligeledes til at højaktuelle X-Vik tyre hurtigt anvendes i den almene jerseypopulation. ●

Jersey værdistofkøer imponerer

Antallet af hædrede værdistofkøer har nu rundet de 35 køer, og selvom grænsen blev hævet til 10.000 kg værdistof, synes jerseykøerne at fortsætte ufortrødent imod flere og flere hædringer. En præstation Dansk Jersey som race kan være særdeles stolt af.

I maj måned blev DJ Hogan datteren hædret på behørig vis hos Anders Nielsen, Gelsted, Fyn. I juli måned var det den jerseyko fra Falster efter velkendte Q Zik fra Mette og Anders Kappel, Eskildstrup, Falster som skulle hædres for den imponerende præstation at have rundet en produktion på mere end 10.000 kg F+P. ●

Mette og Anders Kappel kårer den 14-årige Q Zik datter efter alle kunstens regler i selskab med familie og ansatte.

- Systemet er det vigtigste

VJ Jake og VJ Jojo er opdrættet på Kibsgaard af en ung, passioneret kvægbruger. For René Rødkær Hermansen er avlen dog mest en hobby.

Af Jacob Svendsen

Først et kuriosum som ikke handler om avl, men som alligevel har betydning for denne artikel, for dette blad. Vi er på besøg hos René Rødkær Hermansen. Han er kvægbruger på Kibsgaard, der ligger på kanten af Kattegat nord for Limfjorden. Hans bedrift ligger uden for den lille by Asaa, og omkring ham ligger andre landbrug. Han har giftet sig til "Hermansen" og hed oprindeligt René Rødkær Nielsen. René Hermansen hedder også en af medejerne af I/S Kokkeborg. Et landbrug vi besøger andetsteds her i bladet, og som ligger et roekast væk. For ikke at skabe yderligere forvirring, så nøjes vi med kort og godt at kalde kvægbrugeren på Kibsgaard for René Rødkær.

VJ Jake og VJ Jojo

Og nu til baggrunden for vores besøg i det nordjyske. Det er således på Kibsgaard, at de to tyre VJ Jake og VJ Jojo er blevet opdrættet. De første måneder af deres liv tilbragte de i halmen i stalden hos René Rødkær. Og det i selskab med en lang række andre kalve. René Rødkær sæsonkælver og får alle sine kalve inden for få måneder. Når kalvene har størrelsen til det kommer de på græs akkurat som resten af René Rødkærs køer.

- Det er eksempelvis godt for goldkøerne at få motion inden de skal kælve, siger han.

Også sæsonkælvningen skal ses i relation til strategien om at skabe et hensigtsmæssigt system. Kalvestalden skal tømmes, så den kan blive gjort rent, stå tom i en periode og derved mindske risiko for smitte og sygdom, lyder filosofien.

Modet til at vælge fra

René Rødkær fokuserer på systemet, men han har holder også et godt øje med tyrene på listen. Faktisk er det en løbende proces. Han kigger på en tyr,

René Rødkær Hermansen overtog ejendommen i foråret 2015. Han får god hjælp af sin hustru, Louise Rødkær Hermansen, der holder styr på kontoret, så han har bedre tid til at holde styr på stalden.

Der er en særlig grund til, at Dannebrog vajer på gårdspladsen, da Viking kommer forbi. Det er nemlig René Hermansens fødselsdag.

FAKTA

Kibsgaard ved Asaa

Ejer: René Rødkær Hermansen

ANTAL ÅRSKØER: 300

Årsydelse pr ko: 10.725 kg EKM

laver noter, bladrer, vender tilbage og laver nye noter.

- Det giver mig ikke en fordel. Det er en hobby. Jeg kan ikke lade være. Jeg synes, det er spændende, siger René Rødkær og forklarer, at han ikke kun leder efter de egenskaber, han ønsker, men i lige så høj grad fravælger tyre på grund af egenskaber han ikke ønsker. Fravalget er lige så vigtig som tilvalget.

- Jeg har mod til at vælge en tyr fra, hvis der en enkelt egenskab, jeg ikke ønsker, forklarer han.

- Jeg prioriteret tyrens samlede profil højere end NTM. Eksempelvis er frugtbarheden vigtig for mig, fordi vi kælver over en kort periode. Systemet kommer før koen, tilføjer kvægbrugeren.

Venter gerne

Er der en tyr med et højt NTM, men med egenskaber som René Rødkær ikke ønsker, skriver han sig i stedet tyren "bag øret". Herefter venter han på senere generationer, hvor disse egenskaber er blevet forbedret og vælger i stedet at avle på disse.

Ifølge René Rødkær bliver avlsplanen til i et godt samarbejde med avlsrådgiveren fra Viking. Hans store interesse og opmærksomhed omkring tyrene, er ikke det, der styrer planen.

- Det er i forhold til nuancerne, min interesse for tyrene gør en forskel, siger han.

At han har lavet to toptyre, der tiltrækker sig opmærksomhed, ønsker han ikke at bruge meget tid på.

- Det er bare heldigt, at jeg har lavet dem, siger han og forklarer, at han har været selvstændig kvægbruger i alt for kort tid til at kloge sig på, hvad som gør en forskel i forhold til avl.

- For mig er systemet det vigtigste, understreger han.

Nyt NTM med "Sparet foder" indregnet omrangerer Jersey tyrene

Med det reviderede NTM, som fra den 11. august inkluderer den nye egenskab "Sparet foder", får tyre, som avler meget store døtre, et lidt lavere NTM. Tyre, som avler døtre af middel størrelse, stiger en smule eller har uændret NTM, efter introduktion af det nye indeks i NTM.

Det har gennem længere tid været et ønske for Jersey at få inkluderet "Sparet foder" direkte i avlsarbejdet, via NTM. Dels for at fremme avlen i retning af mere fodereffektive og produktionsøkonomiske køer. Dels for at anvende det nye avlsværdital til at bremse størrelsesudviklingen. I gennemsnit er unge Jerseykøer knap 130 cm i krydshøjde, hvilket er det optimum avlsledelsen ønsker at fastholde. Imidlertid har vi gennem de seneste år indkøbt tyre, som blandt andet avler stor fremgang for højde. Disse tyre bidrager til stor avlsfremgang for mange ønskede egenskaber, men deres anvendelse bliver nu korrigeret, således højdeudviklingen blandt køerne bremses.

Brugsplaner med stor variation

X-Vik brugsplanen er udvidet til at bestå af ni tyre efter otte forskellige fædre. De nye tyre som er kommet på planen er VJ Nibiru (VJ Nibali x VJ Gislev) med NTM +27, VJ Chief (VJ Choko x VJ Hilario) med NTM +27, VJ Bernal (VJ Hirts x VJ Gislev) med NTM +23, VJ Ludo (VJ Lutter x VJ Hizzi) med NTM +22 samt VJ Honda (VJ Hodja x VJ Perez) og VJ Haiko (VJ Hawk x VJ Livius) med hhv. NTM +22 og +21. Hen over efteråret kan der forekomme ændringer på planen, såfremt nye toptyre bliver til rådighed, eller hvis en tyr går i stå med X-Vik produktionen. Flere andre spændende tyre har X-Vik til rådighed i mindre omfang. Se listen over samtlige tyre med X-Vik på www.vikingdanmark.dk/da-dk/racer/jersey/x-vik-tyre. Tyre, som ikke er på X-Vik brugsplanen, kan købes i VikShoppen.

Den konventionelle brugsplan består af syv tyre. Tre er også på X-Vik planen, mens de sidste fire tyre er unge tyre, som endnu ikke har produceret X-Vik. Disse fire tyre er VJ Hamulus (VJ Hamlet x VJ Gislev), VJ Gator (VJ Gates x VJ Black), VJ Jake (VJ Jocko x VJ Gislev) og VJ Pod (VJ Powell x VJ Hjort), med NTM på hhv. +27, +25, +24 og +23.

VJ Nibiru - ny toptyr med +27 i NTM.

VJ Bernal +23 i NTM.

Brugsplaner på et meget højt niveau kommer til at præge Jerseyavlen i sidste halvdel af 2020

	X-Vik Brugsplan	Konv. Brugsplan
Antal tyre	**9**	**7**
Antal forskellige fædre	8	7
Forskellige morfædre	6	4
NTM (gns.)	+24	+25
Ydelse (gns.)	116	117
Hunlig frugtbarh. (gns.)	103	103
Yversundhed (gns.)	111	115
Holdbarhed (gns.)	106	108
Lemmer (gns.)	104	103
Malkeorganer (gns.)	115	118

Vi har hermed stærke brugsplaner på et meget højt NTM-niveau, hvor alle tyre er positive for yversundhed, generel sundhed, holdbarhed og malkeorganer. Se de avlsmæssige niveauer i tabellen og bemærk at specielt de aktuelle tyre har ekstremt høje niveauer for malkeorganer og yversundhed. Baggrunden for de lave antal forskellige morfædre er, at VJ Gislev nu begynder at dominere, hvilket vi kommer til at skulle styre over de næste par år.

VJ Nibiru, brugsplanens nye toptyr med NTM +27

VJ Nibiru er tyren, der formår at kombinere høj produktion af fedt og protein (høje procenter) med super frugtbarhed, sundhed og holdbarhed. Døtrene forventes at blive godt middel store og malkeprægede med fantastisk gode yvere med indeks for malkeorganer 118. VJ Nibiru er tillagt på Danmarks (og sikkert også verdens) højest rangerede VJ Gislev datter som er opdrættet af Nr. Haugaard I/S. Som kvie blev VJ Nibiru's mor solgt til VikingEmbryo projektet, hvilket resulterede i VJ Nibiru og helbror VJ Niles.

VJ Bernal er toptyr for flere egenskaber

VJ Bernal, med NTM +23, bliver et spændende bekendtskab. Tyren har ikke bare ekstremt høj avlsværdi for yversundhed 121, men også for foryvertihæftning 124, bagyverhøjde 119 og for yverdybde 129. VJ Bernal er vores eneste søn efter den gode eksteriørtyr VJ Hirts, hvorfra nogle af de gode egenskaber kommer. VJ Bernal er tillagt på en VJ Gislev datter hos Nr. Haugaard I/S, - men en anden end moderen til VJ Nibiru.

VJ Haiko – ny aftamning med høj produktion og gode brugsegenskaber

VJ Haiko avler høj produktion med høje procenter, tillige sikrer han god yversundhed og stærkt funktionelt eksteriør. VJ Haiko er vores eneste VJ Hawk søn, tillagt på en VJ Livius datter fra Carsten Petersen, Ottosminde, Lolland.

VJ Gislev fastholder sin internationale førerposition

VJ Gislev er forsat vores bedste døtreafprøvede tyr med NTM +21. Han bliver fulgt af andre supergode døtreafprøvede tyre som VJ Lari, VJ James og VJ Luck, alle med NTM +17 og VJ Perez med NTM på +16. VJ Gislev er forsat "bannerfører" på eksportmarkederne, ikke mindst fordi han stadig rangere som nr. to blandt døtreafprøvede og renracede Jerseytyre i USA.

Halvdelen af toptyrene i USA er danske

De nye amerikanske avlsværdital viser, at Vikings Jerseytyre ikke kun er verdens bedste i de nordiske lande men også i USA. VJ Gislev, VJ Lari, VJ Samson, VJ Hove og VJ Horn rangerer som nr. 2 til 6 blandt renracede afprøvede tyre. Mindst otte af ti toptyre i USA for proteinprocent, fedtprocent, og frugtbarhed er danske. Dette har afgørende betydning for interessen for vores tyre på de internationale markeder.

VJ Haiko +21 i NTM.

VJ Gislev datter fra Nr. Haugaard IS. VJ Gislev er den bedste døtreafprøvede tyr.

Super tyremødre
fra Viking Embryo-projektet

Når kvierne, som indgår i Viking Embryo-projektet, har produceret det ønskede antal embryoner på Risbak ved Kjellerup, bliver de solgt til en privat aftager. Er man interesseret i at købe disse kvier, kan man henvende sig for at få en aftale om at aftage alle kvier for seks måneder ad gangen. Indtil i sommer aftog Sønderfenner ved Ribe kvierne i en periode. De fleste af disse kvier er nu tyremødre og er begyndt at malke, hvorfor de er blevet kåret. Resultaterne er super flotte, - både vedrørende kåringerne, men også vedrørende

VJ Lago datteren nr. 6527 fra Sønderfenner, Ribe er kåret 85 og har tillagt én af de nye pollede tyre, VJ Martin P (Magnus-P søn).

VJ Livius datteren nr. 4299 fra Sønderfenner er kåret 91 og har tillagt den kommende brugstyr VJ Ribe (VJ Dandi søn).

de tyre, som er blevet tillagt. Både Viking og den nuværende ejer, Jens Rasmussen, Sønderfenner, er stolte over at kunne præsentere så god genetik.

Køerne på nedenstående billede er fra venstre mod højre: VJ Haley datter tillagt af Claus Marx Hansen kåret 92 og mor til VJ Glux (VJ Gutz søn som kommer på planen til november), VJ Lutu datter tillagt af Mogens Krarup Smith kåret 92 og til højre en VJ Gislev datter tillagt af Nr. Haugaard I/S kåret 93 og mor til VJ Nibiru og VJ Niles (VJ Nibali sønner).

Nyt om VR tyre

Denne gang kommer fem nye tyre med på brugsplanen, og det giver samlet et fint højt NTM-niveau på VR brugsplanen.

VR Fuzzy P (VR Fanof P x VR Lazer) NTM +38 topper brugsplanen, og den er nok p.t. en af de bedste pollede tyre i verden. Han avler høj ydelse med nogle ekstrem høje procenter i mælken, med 136 i fedtprocent og 147 i proteinprocent. Det kombineret med god frugtbarhed, yversundhed og ungdyroverlevelse samt super lemmer og malkeorganer.

Familien er polled og præget af gode procenter i mælken. Moren er blevet skyllet fire gange, og hun har udover VR Fuzzy P avlet tyrene VR Azer og VR Vigil P samt flere interessante kvier, der ligeledes skylles til Viking. Den sidste skylning af VR Fuzzy P's mor var med VR Fanof P, og det gav VR Fussy P, VR Facit P NTM +33 samt en homozygotisk kvie med +36 i NTM. Opdrætter Bent Skovgaard, Stege.

VR Unicus (VR Up x VR Fonseca) NTM +27 giver døtre med en god produktion, hvor der er gode procenter i mælken kombineret med god malketid, lemmer og malkeorganer. I første laktation havde moren meget høje procenter i mælken med 4,18 procent i protein og 5,31 procent i fedt. Mormoren er den ældste ko i besætningen, og hun er gang med hendes sjette laktation. I gennemsnit over 6,5 år har hun givet tæt på 900 kg fedt og protein. Bagud i kofamilen er stærke holdbare køer. Opdrætter er Sterner og Thomas Hansson, Sverige

VR Hessu P (VR Hohde x VR Ultra) NTM +27 er en polled tyre med en anderledes afstamning. VR Hessu P vil give døtre med en rigtig god produktion, kombineret med god malketid samt lette kælvninger. Opdrætteren Minna og Juha Kiili, Finland, er meget glad for kofamilien bag VR Hessu P, da det er velfungerende køer med en god ydelse. Moren har på 1,2 år i gennemsnit givet 11.018 kg mælk og 899 kg fedt og protein.

VR Froerup datter fra Niels Peter Mogensen, Havndal nord for Randers.

VR Fuzzy P er verdens bedste røde tyr og så er han tilmed polled.

VR Haribo er ny tyr på brugsplanen og tyrefædrelisten.

Tyrefædre

Tyrefædre-listen tæller 18 tyre i denne runde, og der er mange gode tyre med forskellige profiler og afstamninger. Der er fem nye tyre på tyrefar-listen.

Skal man fremhæve nogen af de mange gode tyrefædre er det **VR Festivo** (VR Funder x VR Hjust) +28 samt **VR Haribo** (VR Heureka x VR Harald) +28, som begge er fra Finland. VR Festivo giver super gode lemmer med en ekstrem god klovsundhed 130, og generelt vil han bidrage med gode gener for de bløde egenskaber, da han er positiv for alle egenskaberne vedrørende sundhed, reproduktion, kælvning, overlevelse samt malketid og temperament. Det hele er kombineret med en god ydelse. VR Haribo giver høj produktion med fornuftige procenter i mælken. Døtrene har lette kælvninger både som kalv og ko, og det kombineret med positive sundhed og overlevelsesegenskaber. Døtrene har gode lemmer og fornuftige malkeorganer.

Afprøvede tyre

VR Thiago er tilbage på førstepladsen ved de afprøvede tyre med +36 i NTM og VR Froerup følger tæt efter med +34 i NTM.

VR Futuri datter fra Niels Peter Mogensen, Havndal.

VR Faabeli har stadig imponerende +29 i NTM, og hans søn VR Froberg er nu afprøvet, og han stiger til +24 i NTM. De meget brugte tyre VR Filur og VR Herbert er begyndt at få de først malkende døtre, og det bliver spændene at følge dem ved næste beregning.

På Vikings hjemmeside kan du finde flere informationer om VikingRed tyrene i de forskellige kategorier. ●

Tabel 1: Nye tyre på VR brugsplanen

Navn	NTM
VR Fuzzy P	+38
VR Haribo	+28
VR Figure	+27
VR Hessu P	+27
VR Unicus	+27

Tabel 2: Nye tyrefædre

Navn	NTM
VR Fuzzy P	+38
VR Haribo	+28
VR Volfram	+24
VR Fyrrka	+26
VR Halow	+25
VR Boreal	+24
VR Hive	+23
VR Lowe	+22

Pollede VR tyre

Denne gange har vi mange spændende, pollede tyre blandt andet toptyrene VR Fuzzy P med NTM +38 og VR Hessu P NTM +27. De to tyre er også med på brugsplanen, hvor du kan se dem omtalt under "Nyt om VR tyre"

En anden spændende polled tyr er VR Babus P, som steg til NTM +23 . De tidligere brugte, pollede tyre klarer sig rigtig flot, og VikingRed har nu hele ni pollede tyre med NTM +20, eller mere i NTM, som har sæd til rådighed. I tabellen nedenfor kan du se de pollede tyre med +20 eller mere i NTM.

Fremtidens polled tyre

Der er en stribe pollede VR Fanof P sønner på vej ind i toppen af NTM listen. Ud over Fuzzy P, drejer det sig om VR Fadil med NTM +34, VR Facit P med NTM +33, VR Fargo P med NTM +31 samt den dobbelt polled tyr VR Fin PP med NTM +31. Indtil videre er det kun VR Fuzzy P, som har sæd til rådighed, mens VR Fin PP har givet de først doser, så der begynder at blive skyllet med ham til september. Ser vi lidt længere frem er der fire pollede tyre, som er godkendt til produktion. De er sønner efter VR Wild, VR High P, VR Fanof P og VR Venom. ●

Polled tyre med sædlager

Navn	NTM
VR Fuzzy P	+38
VR Fanof P	+33
VR Fitbit P	+29
VR Hessu P	+27
VR Babus P	+23
VR High P	+22
VR Flake P	+21
VR Liky P	+20
VR Vigil P	+20

VR Hessu P er ny tyr på brugsplanen.

X-Vik tyre

August runden byder ikke på nye VR-tyre på X-Vik planen. VR Froerup er taget af X-Vik planen, da han ikke kan følge med efterspørgslen. Vi forventer, at han om nogen tid igen vil være tilgængelig.

Har du et større forbrug af X-Vik, er det en god idé at sprede brugen på flere tyre. Der er stadig X-Vik sæd ved nogle af inseminørerne efter de tidligere tyre fra X-Vik planen, og nogle af dem har stadig højt NTM som eksempelvis VR Usva med NTM +30, VR Farnam med NTM +29 og VR Vimo med NTM +29. Spørg din inseminør for at høre, hvad han har i spanden af X-Vik. Der findes desuden en række tyre, der kan bestilles hjem på følgeseddel. Tjek hjemmesiden for at se aktuelle tyre med lager der kan bestilles. ●

X-Vik brugsplan

Navn	NTM
VR Heeman	+34
VR Hans	+26
VR Vario	+25
VR Hosea	+22

VR Heeman +34 i NTM.

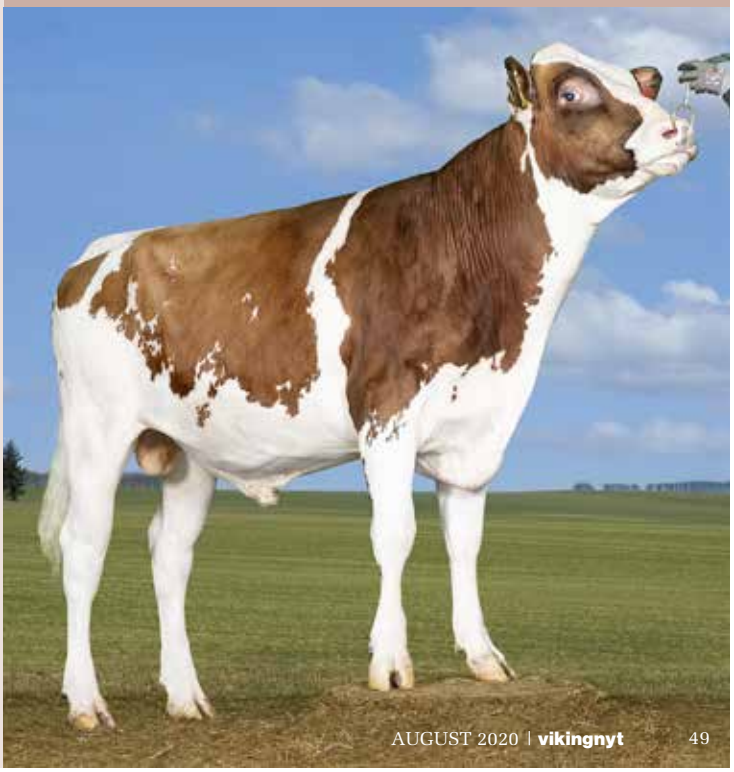

Opkøb af røde kvier til eksport

Der er god efterspørgsel efter danske røde kvier. Viking har ordrer på røde kvier det næste halve år, og forespørgsler på senere leveringer. Viking kommer og køber kvier cirka hver femte uge, så meld endelig kvier til, når vi sender sms'en. Får du ikke sms om opkøb, så ring endelig til kontoret. ●

Sparet foder i NTM påvirker VikingRed tyrene

I denne runde blev det nye indeks "Sparet foder" inkluderet i NTM og ved VikingRed er det med en vægt på 0,13. Det betyder, at øges indekset Sparet foder med en indeksenhed vil NTM stige med 0,13 enhed. En tyr med 110 i Sparet foder vil derfor vinde 1,3 NTM-enheder. Økonomisk betyder ti indeksenheder i Sparet foder for tyrene et mindre foderforbrug ved deres døtre på 35-50 kg tørstof per laktation.

Inkludering af Sparet foder i NTM koster eksempelvis 2,1 NTM-enheder for VR Froerup, da han har 84 i sparet foder. På den anden side vinder den nye toptyr VR Fuzzy P 1 NTM-enhed, da han har 108 i Sparet foder. Ser vi på den nye brugsplan, er tyrene fra 84 til 108 så de påvirkes fra -2 i NTM til +1 i NTM for Sparet foder. Ved tyrefædrene spreder indekset Sparet foder sig fra 94 til 110, så her er ændringerne mellem -0,8 NTM-enhed og +1,3 NTM-enheder. ●

VR Froerup datter fra Niels Peter Mogensen, Havndal.

En anderledes Vejen Frem konkurrence

Vejen Frem konkurrencen er normalt en af de konkurrencer, der bliver set meget frem til på Landsskuet, ikke mindst fordi der ud over æren også følger en pengepræmie med. Da Landsskuet ikke kunne blive til noget i 2020, måtte vi finde en anden måde at afvikle den spændende konkurrence på. Det blev et digitalt dyrskue, hvor man kunne sende billeder ind af de køer, som i år var kvalificeret til konkurrencen.

Det blev til billeder og videoer af seks gode køer, hvor vores debuterende Landsskuedommer Jan Hinrichsen skulle finde den bedste ko ud fra billederne. Alle køer er gode 1. kalvs køer, som kunne have gjort det godt på Landsskuet, også i den ordinære konkurrence. Vinderen blev:

Bøgeskovgård, Brørup med en Predator datter

2. plads: VR Hel P datter fra Jens Peter Støjberg, Roslev
3. plads: VR Redfox datter fra Torben Vincents, Svinninge
4. plads: VR Hjust datter fra Rasmus Serup Jensen, Mørke
5. plads: Miquelon datter fra Torben Vincents, Svinninge

Til vinderen er der en check på godt 4.500 kr. og de 5 første køer får en pengepræmie.

Stort tillykke til alle udstillerne! ●

Hver fjerde af VikingRed tyrene skal være pollede

Over de seneste år er der kommet øget opmærksomheden på dyrevelfærd herunder afhorning. De fleste landmænd vil også gerne være afhorning foruden. Da avl tager lang tid, har VikingRed besluttet at øge fokus på polledhed, så vi er klar til fremtiden.

Det nye mål er, at mindst 25 procent af de indkøbte VR-tyre, skal være pollede. Det tidligere mål var ti procent, så der er tale om en markant forøgelse. Derudover ønsker VikingRed at få undersøgt muligheden for at inkludere pollede i NTM.

Du skal huske at registrere dine pollede dyr i DMS , så vi kan øge mængden af kendte pollede dyr, vi kan arbejde med i avlen. ●

VR Fuzzy P en super sædproducent

Man tror snart ikke, at VR Fuzzy P kan blive ved med at overraske. Gang på gang beviser han imidlertid, at han er helt unik og blandt de bedste. En gammel myte går på, at toptyrene aldrig er gode sædproducenter, men den slår VR Fuzzy P helt i stykker. Den 28. maj blev det første spring godkendt med 304 doser, og på daværende tidspunkt var Fuzzy P 11 måneder gammel. Siden gik det rigtig stærkt. På de første tre uger blev det til knap 3.000 doser og godt to måneder efter det først godkendte spring den 31. juli rundede han 10.000 godkendte doser. Andre tyre bruger mange måneder på at nå 10.000 doser. Hans sædkvalitet er så god, at han er kvalificeret til X-Vik produktion så nu krydser vi fingre for, at han med samme hastighed kan producere X-Vik. ●

VikingRed arbejder med ny strategi

I VikingReds nuværende strategi udløber til årsskiftet, og processen med den nye strategi er i fuld gang. Desværre har COVID-19-situationen gjort arbejdet svært grundet de manglende fysiske møder. Den nye strategi vil blive vedtaget i starten af 2021, og den vil løbe over de næste fire år altså frem til 2024. De overordnet rammer er sat for strategien, og de fire hovedemner er fastlagt:

- Grønt image for VikingRed
- Ledende i øget samarbejde
- Stor genetisk fremgang
- Vær attraktiv til krydsning

Arbejdet med at udfylde de underlæggende mål for de fire hovedemner er i fuld gang og gode ideer modtages meget gerne. Arbejdet med strategien har allerede ført til nye tiltag, som eksempelvis at minimum 25 procent af de købte tyre skal være pollede i fremtiden. Vi ser frem til at løfte mere af sløret for VikingReds nye strategi, samt det store arbejde, der venter de kommende fire år, når strategien skal realiseres. ●

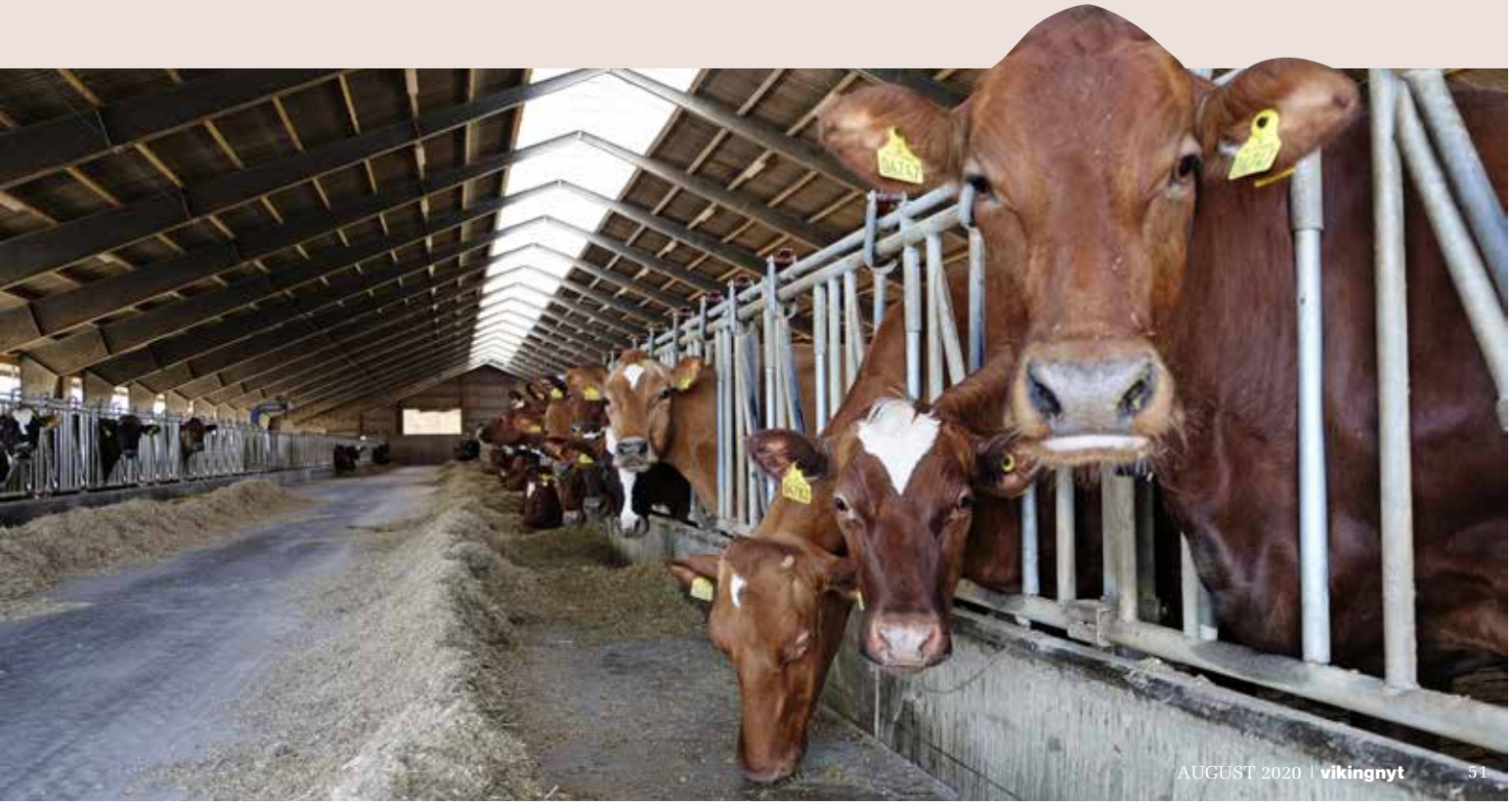

VR Honborg

- en ny tyr fra Mr. Dyrskue

Jens Eigil Hermansen fra I/S Kokkenborg har siden han var teenager gået op i dyrskyer. Avl har altid interesseret ham.

Af Jacob Svendsen

I/S Kokkenborg, Dronninglund er en bedrift, hvor masser af rutine og yngre kræfter mødes. Jens Eigil Hermansen overtog således landbruget efter sine forældre i 1966 og driver den nu i partnerskab med sin søn, René Hermansen og svigersøn Dennis Nørgaard. I/S Kokkenborg er ligeledes bedriften, der står bag den spændende tyr VR Honborg.

- Vi har solgt fire tyre, men jeg tror, ham her bliver den bedste. Hans mor er en utrolig dejlig ko, der er over gennemsnit og som samtidig er en utrolig robust ko. Hun var med på dyrskue som både kalv og kvie, siger Jens Eigil Hermansen.

Det med dyrskuer vender vi tilbage til. De har nemlig betydet en hel del for Jens Eigil Hermansen lige siden hans teenageår.

Går op i avl

Jens Eigil Hermansen er en mand, der går meget op i avl.

- Men der skal være økonomi i det. I mine unge dage kunne jeg godt tage ud at kigge, hvis der var en god besætning, hvor der var kvier til salg. Og den gang for 40 år siden, var der masser af kvægavlsauktioner, siger Jens Eigil Hermansen.

At han nu har solgt VR Honborg skyldes imidlertid ikke hans øje for køer med gode egenskaber og avlspotentiale.

- Vi er nogle gode kollegaer her oppe i Vendsyssel, og det kan måske godt blive lidt sammenspist her i den røde gruppe. Men for nogle år siden var der to af dem, der begyndte at snakke om, at de ville have lavet genomiske test på

deres køer, siger Jens Eigil Hermannsen og fortsætter:

- Så talte vi lidt om, at det ville vi prøve her hos også, fordi vi synes, at vi har en god besætning, så det ville være dumt andet end at prøve.

Blod på tanden

Ifølge Jens Eigil Hermansen var der flere køer, der især skilte sig ud. En af dem var VR Honborgs mor.

- Det er faktisk sjovt, der er ikke nogen køer i den familie, der har vist tegn på, at der var noget særlig at komme efter, siger den erfarne kvægbruger.

- Vi fik lavet en skyllekontrakt, og det gav blod på tanden. De sidste tre år har vi lavet genomiske test på alle vores kvier, tilføjer han.

På bedrifter bliver der malket tre gange om dagen i to malkestalde med plads til 12 køer.

Mr. Dyrskue

Og så er der det med dyrskuerne. Godt nok ligger Jens Eigil Hermansen fokus på den daglige drift, og på at forbedre besætningen, produktionen og dermed økonomien. Dyrskuerne giver ham imidlertid et fristed, hvor det sociale betyder næsten alt. Og Jens Eigil Hermansen kender mere til dyrskuerne end de fleste. Faktisk blev han sidste år hædret ved Hjørring Dyrskue. Lige siden dyrskuet flyttede til sin nuværende placering for et halvt århundrede siden, har Eigil Hermansen været med.

- Vi har også udstillet på Landsskuet siden 1992, siger han og laver en indskydelse.

- Der var dog et år, jeg tror det var i 1982 eller 83, der kunne man ikke udstille på grund af mund- og klovsyge.

I staldkontorets skuffer og på væggene gemmer beviset for årtier med de mange dyrskuer. Rosetter og bånd har indtaget rummet, hvor alle minderne materialisere sig. Billeder fra gennem årene er her også.

- Men dyrskuerne handler om det sociale, hvis man ikke kan tåle at tabe, skal man ikke komme på dyrskue. Jeg kan da godt blive ærgerlig, når de skide dommere laver en fejl, men hvis man lader sig påvirke af det, skal man ikke komme, siger Jens Eigil Hermansen med et grin.

- Jeg kender stort set alle de gamle avlere både på Fyn, Sjælland og i Jylland. Vi går og snakker nede i staldene. Også med de sortbrogede, ja selv jerseyfolk, kan man snakke med, tilføjer han med et lunt grin.

- Den der stemning, når man går fra campingvognen ned til stalden. Og man snakker med folk på vejen. Det savner jeg, siger Jens Eigil Hermansen med henvisning til den dyrskuefrisommer. ●

René Hermansen står for mark og vedlighold, Dennis Nørgaard for køerne og Jens Eigil Hermansen svæver lidt over vandene.

FAKTA

I/S Kokkenborg ved Dronninglund

ANTAL ÅRSKØER: 249

Årsydelse pr ko: 10.980

Brugsplanen for kødkvæg til anvendelse på malkekvæg

De nordiske X-Indekser byder endnu en gang et nyt indeks velkomment. For første gang offentliggøres X-Ungdyrsundhed i forbindelse med avlsværditalsberegning. Et spændende indeks som beskriver sundhedsegenskaberne for tyrenes afkom mellem 30-180 dage. For nye egenskaber gør det sig som oftest gældende, at der kan være større spredning på avlsniveauet blandt anvendte tyre. Det er derfor glædeligt at bemærke, at særligt Dansk Blåkvægstyrene imponerer med et højt niveau for X-Ungdyrsundhed.

Blandt de intensive racer bør fremhæves den imponerende brugsplan med hele seks danskavlede Dansk Blåkvægstyre, som udgør denne periodes brugsplan. Den dominerende Ludvig syvdoblede antallet af fødte afkom, til over 3.500 afkom i denne kørsel og avlsværditallene stiger samtidig med sikkerheden. Det er glædeligt, at Ludvig både er tilgængelig med konventionel og Y-Vik sæd.

For de unge og afprøvede BLK tyre bør VB Nase fremhæves. VB Nase har 108 i X-Forløb og 102 i X-Livskraft og fødselsegenskaber, og må siges at være særdeles lovende.

Der er stor udskiftning for den ekstensive race Angus i denne omgang. Hvor hele tre nye Angustyre har fundet vej til brugsplanen. Dead Center anses internationalt som værende en af de mest komplette ekstensive tyre til indkrydsning på malkekvæg og inden længe forventes den nordiske afprøvning at komme med evaluering på tyren.

Hashtag – ny BAQ-tyr nu med Blonde Y-Vik til rådighed.

For Charolais gælder det, at stabiliteten i brugsplanen fortsætter med velkendte Viril og VB Django som de mest anvendte CHA-tyre. Hele tre ungtyre starter ungtyreafprøvning op hos CHA, og her bør den homozygotisk pollede ungtyr VB Pagh PP fremhæves som et spændende polled alternativ.

Y-Vik

Sortimentet for Y-Vik fortsætter med at øgedes, hvor der denne gang udbydes hele fire intensive racer og Angus som ekstensiv race. Hold øje med Y-vik markeringen i tabellen i krydsningsbrugsplanen og på hjemmesiden.

Ny race med udbud i Y-Vik er den fransk afprøvede Blondetyr Hashtag. Dansk Blåkvæg tilbyder nu hele fem forskellige tyre i Y-Vik, hvor Ludvig, VB Messi, VB Nase og VB Nille alle er på brugsplanen. Charolais ungtyren VB Onero repræsenterer aktuelt racen med Y-Vik, men i kommende periode øgedes udbuddet i Y-Vik også her. De engelsk afprøvede Angustyre Black Bush og Mr. Albert udbydes både som konventionel og Y-Vik, ligesom den danske ungtyr VB Zimba er en del af udvalget for Angus. ●

VB Nase – BLK dansk toptyr på tværs af racer indenfor fødselsegenskaber, Y-Vik til rådighed

VB Maskot – BLK dansk brugstyr med lovende produktionsegenskaber

Viking krydsningsbrugsplan

ANBEFALEDE KØDRACETYRE TIL KRYDSNING - MED KRYDSNINGSINDEKS (AUGUST 2020)

Race	Stb.nr.	Navn	X-mælk-prod	X-kalv-prod	X-til-vækst	X-slagte-form	X-for-løb	X-livs kraft	Ungd. ovl.1	Ungd. ovl.2	Ungd. sundh.	Bemærk.	Pris
SIM	50729	Krølle P Y-VIK		47	119	93	79	95					91/218
HER	65604	Elton	-21	-3	96	73	101	97	92	111	86	Kun lager hos ins.	48
HER	65699	VB Excellent		15	101	81	107	102					76
BAQ	68308	Gexan	18	46	109	126	103	102	78	101	105		76
CHA	72045	Viril	23	-2	114	104	101	96	118	90	77		76
CHA	72102	VB Eastwood		41	126	88	99	100					76
CHA	72112	VB Django		28	121	81	99	97					76
LIM	76044	VB Ingmar P		-8	114	101	98	105					76
BLK	78358	Ludvig Y-VIK	131	98	116	125	101	107	109	114	103		76/150
BLK	78397	VB Maskot		47	105	122	102	104					76
BLK	78375	VB Messi Y-VIK		49	107	113	102	100					76/150
BLK	78400	VB Nase Y-VIK					108	102					76/150
BLK	78401	VB Nito					107	107					76
BLK	78402	VB Nille Y-VIK					104	107					76/150

ANBEFALEDE KØDRACETYRE TIL KRYDSNING - UDEN KRYDSNINGSINDEKS

Race	Stb.nr.	Navn	Bemærk.	Pris
ANG	58965	VB Zimba Y-VIK	Svensk UT	48/150
ANG	58953	Mr Albert Y-VIK	UK afprøvet	48/175
ANG	58934	Black Bush Y-VIK	UK afprøvet	48/175
ANG	58937	DeadCenter	UK afprøvet	60
BAQ	68316	Hashtag Y-VIK		48/175
BAQ	68343	Liscann		48
CHA	72106	VB Onero Y-VIK	Svensk UT	48/150
CHA	72119	VB Pagh PP	Dansk UT	48

Race	Stb.nr.	Navn	Bemærk.	Pris
CHA	72120	VB Paulus	Dansk UT	48
CHA	72122	VB Pejter	Dansk UT	48
LIM	76069	VB King	Dansk UT	76
LIM	76093	VB Odd	Svensk UT	48/150
BLK	78445	VB Oak	Dansk UT	48
INRA	88058	Castor	Fransk afprøvet	76
INRA	88059	Danton	Fransk afprøvet	76

Der foregår løbende afprøvning af nordiske og udenlandske kød-kvægstyre under danske forhold, så vi kan sikre det bedste produkt. Når Viking udvælger tyre til afprøvning i Danmark, så fokuseres der i særlig høj grad på fødselsevne. Derudover er Vikings samarbejdspartnere udvalgt ud fra kvaliteten af de respektive landes avlsfokus og kvalitet i egne afprøvningssystemer.

Tabellen over anbefalede kødracetyre til krydsning, uden krydsningsindeks, se her. De svenske UT er udvalgt på gode registreringer i Sverige og de afprøves på malkekøer i samarbejde mellem Danmark og Sverige. De franske tyre er udvalgt i Evolutions store kødkvægsprogram - også her med stor fokus på fødselsegenskaber, ungdyroverlevelse samt tilvækst.
Bestillingstyre skal bestilles på CHRNR

KØDRACETYRE TIL KRYDSNING - BESTILLINGSTYRE

Race	Stb.nr.	Navn	X-mælk-prod	X-kalv-prod	X-til-vækst	X-slagte-form	X-for-løb	X-livs kraft	Ungd. ovl.1	Ungd. ovl.2	Ungd. sundh.	Bemærk.	Pris
CHA	72116	Migor Exc										Fransk afprøvet *	40
BLK	78306	Hitman Y-VIK	27	47	111	119	96	97	97	103			40/150
BLK	78365	Karate		86	117	131	97	101			101		40
BLK	78381	Kingpin	37	44	113	128	99	102	97				48

* Bemærk dobbelt muskulatur.

Brugsplan – renracet kødkvæg

august - november 2020

Race	Stb.nr.	Navn	Hos ins.	T-tal	Tilv.	U-tal	A-real	FEF	FE/kg	Pro-duk.	Vækst	Slagt.	Funk.	Føds.	Mælk	Kælv.	Frgt.	Ekst.	Krop	Musk.	Lem-mer	S-ind.	Sik.hed	Far Navn	MF Navn	Pris
SIM	50680	Emil PP	A	101	1993	101	83.3	103	4.47	117	114	114	105	107	95	101	108	127	109	132	105	120	85	Campari PP	Atlantis P	120
SIM	50706	VB General		105	2314	109	96.7	99	4.67	121	115	120	95	98	93	90	131	119	115	113	134	118	90	Atlantis P	Century	120
SIM	50707	VB Guide P		106	2393	101	85.1	100	4.45	120	116	118	90	90	99	93	108	116	112	120	91	114	83	H United P	D Nero	76
SIM	50712	VB Hans P	#	109	2300	102	88.1	107	4.94	117	105	124	107	95	92	117	108	106	108	105	103	120	78	Enjoy Lyst-haugård P	Vestervang Viktor	120
SIM	50729	VB KrølleP X-VIK	A	105	2257	109	89.6	98	5.00	117	114	114	111	112	84	109	102	120	121	118	108	122	70	VB General	H United P	91/218
SIM	50752	Spartacus	#							81	87	81	120	121	105	113	82	59	72	60	73	91	60	Worlwide	5064 Neville av Marsagård	48
SIM	50755	Lancelot P	#	108	2436	102	79.0	100	4.79	125	126	116	91	96	107	90	91	123	114	125	109	120	47	Rock	Atlantis P	120
GRA	53035	Frederik	#		1721		77.5		4.52	118	119	102	106	110	105	88	104	99	85	95	133	119	75	Haderuplund Cæsar	Skarrild Bavian	120
SHK	54040	RGM SOFUS	#	106	1078	97	76.3	100	5.47	105	93	114	123	99	127	110	108	98	104	87	107	116	58	Råsted Gl. Mølle Brian	Cnoc Buidhe Af Skovl	269
SHK	54049	Coinneach	#	104	1045	107		103	5.25	114	112	110	105	88	93	104	143	89	87	97	94	106	53	Somerled of Killochries	Coinneach of Pollok	269
DEX	56037	Julius	#							131	104	137	107	100	97	110	94	108	98	83	127	122	40	Baunelys Ferdinand	Møllens Gordon	269
DEX	56038	I. Vincent X-VIK	#							103	116	86	97	99	69	112	102	115	94	130	118	98	59	Verdens Ende Oskar	Dorthealyst Mad Max	269/650
DEX	56048	Albæk Gås	#							100	95	104	89	88	84	106	118	132	128	120	121	90	32	Millennium	L Rasmus	269
SAL	57008	DS Dreyfus	#	104	1877	96	80.5	108	5.14	86	127	63	100	123	81	123	98	114	139	101	95	95	70	Lothard	Bolide	91
SAL	57017	S Visti	#	108	1695	97	82.7	100	5.40	96	126	75	92	71	96	133	101	88	111	87	53	91	70	Hero Von Klatho	Eldorado	76
SAL	57019	Torney PS	#							98	108	92	100	71	116	89	108	83	96	82	80	92	61	Thy Pollet Chap / Jesper	Dolf	91
ANG	58784	Edition	*	103	1903	102		98	5.85	113	111	111	106	91	125	90	116	117	115	122	107	114	67	Hoff Limited Edition S C 594	Aberan DMM Decision 26H	120
ANG	58906	ML Persh	#	101	1686	105	75.6	102	4.67	125	127	120	92	70	110	103	105	114	114	110	115	120	43	Pershore	ML Improve-ment 675	76
ANG	58945	Thy Lasse								117	109	116	112	111	101	107	116	107	109	106	101	119	30	Bakken Garfiel	Søren	91
GAL	59028	Nevis	#							111	107	123	86	95	115	51	96	123	121	111	99	107	44	Snow Storm	Park Cham	300
GAL	59054	Odin	#							106	104	111	99	113	89	97	92	87	107	81	86	106	25	Major Red	Mr RedBull vom Nordwind	300
GAL	59058	Hannibal	#							83	83	93	110	95	111	94	120	121	123	103	105	87	34	Rørbæks Calle		300

A Findes hos alle inseminører
** Restlager findes kun hos inseminører*
 # Skal forudbestilles på CHR nr.
£ Må kun anvendes til krydsning

Er du i tvivl om, hvorvidt din inseminør har sæd efter den tyr, du ønsker, så kontakt ham gerne minimum 14 dage før, du skal bruge det.

Brugsplan – renracet kødkvæg

august - november 2020

Race	Stb.nr.	Navn	Hos ins.	T-tal	Tilv.	U-tal	A-real	FEF	FE/kg	Pro-duk.	Vækst	Slagt.	Funk.	Føds.	Mælk	Kælv.	Frgt.	Ekst.	Krop	Musk.	Lem-mer	S-ind.	Sik. hed	Far Navn	MF Navn	Pris
HER	65533	Pilot	#							115	124	112	90	91	112	89	96	96	99	90	111	102	83	R Keynote	H Bar C Pz Stretch 5	120
HER	65589	Mandix	#	98	1747	95		97	5.31	102	117	99	124	80	124	131	80	116	111	118	103	119	57	Landlord	Standard 656 Lad ET 5H	120
HER	65645	Hannibal		104	1971	104	87.7	99	4.77	108	116	106	137	119	104	128	106	112	121	109	104	131	67	Eik	Roost 1 Biba	120
HER	65659	N Kenan		96	1900	105	88.8	103	4.28	98	100	98	122	125	104	105	97	97	96	96	105	113	62	Rosenkær Gold Medal	Cæsar	120
HER	65674	Kristian	#	103	1957	105	84.8	102	4.29	133	112	133	106	89	107	112	109	94	95	95	93	123	37	Hedelund Gorm	Pioner	91
HER	65685	Norman		99	1871	108	85.9	100	4.47	136	116	135	105	100	112	99	107	110	114	112	94	125	16	K Flyer	Solbakkens Gangster	91
HER	65707	K Flyer		100	1786	106	87.3	98	4.70	139	120	138	110	99	112	106	107	133	124	137	109	134	43	Superduty	Slyk's 1. Agro	91
PIE	67428	Samurai	#							97	94	111	109	99	112	107	103	105	104	104	108	104	24	Otimar	Latte	164
BAQ	68236	Nyg Tyson	*	109	1994	101	94.9	104	4.87	105	103	105	99	97	114	89	120	107	106	101	115	105	70	Lievre	Everest	120
BAQ	68279	Dragueur	*							104	102	105	122	100	107	114	114	77	91	73	70	107	72	Aaron	Orion	120
BAQ	68314	Eng LouisP								102	103	100	79	88	103	91	92	102	105	103	83	95	33	Armendarit	Atlas	91
KOR	69077	Klin Erik	#	102	1604	94	72.7	96	5.75	87	97	82	127	112	98	106	131	112	117	111	76	98	58	Frejlev Ferdinand	By Turbo	91
KOR	69102	Jelzin	#	102	1793	107	79.9	97	5.16	117	114	112	112	101	125	103	107	119	117	115	119	120	67	Vladimir Hever	Frejlev Ideal	91
KOR	69105	Fire Fox	#							111	105	112	90	92	95	98	100	104	106	101	101	106	37	Chapelton Covenanter	Dunsyre Mercenary	91
KOR	69119	Frode	#	104	1907	98	69.5	98	4.98	111	110	107	104	102	106	95	108	118	121	109	126	112	33	Fire Fox	Keldbjerg 1218	91
CHA	72005	Ami	*	109	2260	103		103	4.40	112	124	85	113	101	119	113	105	90	81	94	93	119	92	Jumper	Hedegaard Piper	76
CHA	72044	Bariton	#							124	115	125	112	105	106	120	92	109	100	110	116	130	44	Pinay	Rhodo	120
CHA	72082	LISTON		101	2014	103	85.3	103	3.89	106	112	92	106	110	86	110	87	113	115	111	110	109	58	Bariton	Candyman Sørup	76
CHA	72094	Unitaire	#																					Natur	Impair	120
CHA	72099	Moon		105	2243	106	90.6	103	4.03	109	99	121	111	105	108	111	100	108	109	108	101	115	28	Lux Hansesgaard	Faisceau	48
CHA	72106	VB Onero V-VIK																						Glanz av Simontorp	VB Hero	48/150
CHA	72123	Indou PP	#																					Cabar P	Virgil SC	160
CHA	72124	Gaston	#																					Robustin	Volvic	195

A Findes hos alle inseminører
** Restlager findes kun hos inseminører*
 # Skal forudbestilles på CHR nr.
£ Må kun anvendes til krydsning

Er du i tvivl om, hvorvidt din inseminør har sæd efter den tyr, du ønsker, så kontakt ham gerne minimum 14 dage før, du skal bruge det.

Brugsplan – renracet kødkvæg

august - november 2020

Race	Stb.nr.	Navn	Hos ins.	T-tal	Tilv.	U-tal	A-real	FEF	FE/kg	Pro-duk.	Vækst	Slagt.	Funk.	Føds.	Mælk	Kælv.	Frgt.	Ekst.	Krop	Musk.	Lem-mer	S-ind.	Sik.hed	Far Navn	MF Navn	Pris
LIM	75966	Atle		95	1747	98		103	4.74	117	114	112	111	95	99	112	122	120	115	124	111	120	90	Ø Tor	Kjeldgaard Sherif	120
LIM	75974	Bendix		107	1727	101		95	5.84	107	113	95	125	96	120	127	109	119	119	120	103	122	76	Micmac MN	Refstrup Manuar	120
LIM	75987	Clark		103	1974	105		103	4.39	109	103	113	121	104	139	90	119	110	108	112	100	119	79	Vimmer	Fielshauge Piggi	120
LIM	76026	VB Get it	A	108	2243	100	91.2	93	4.90	123	121	115	120	106	103	122	98	117	110	125	95	128	86	Aede	Pluto	76
LIM	76055	VB Konge P		103	1893	97	82.4	108	3.48	120	122	109	96	102	105	87	105	117	118	114	108	114	64	VB GustavP	Tastevin	76
LIM	76056	VB Kalle P		105	2150	100	87.1	108	3.39	119	128	98	91	81	110	101	105	112	110	116	97	110	56	Ø Tor	Uranus P	76
LIM	76057	VB Kevin		102	1893	100	87.5	116	3.24	119	122	107	112	112	102	105	92	114	112	113	111	121	60	Bavardage	Parisien	76
LIM	76069	VB King		107	1957	109	95.9	105	4.71	120	120	110	94	96	113	94	84	115	112	119	103	112	44	Bavardage	David P	76
LIM	76083	Maximum P	#	111	2164	105	89.4	104	3.90	130	128	118	107	109	101	95	107	111	108	114	102	124	41	Gagarine		269
BLK	78346	Keegan	*	101	1693	107	90.2	102	4.46	93	92	98	115	108	106	116	104	91	98	89	102	107	40	Twyning Ash Worcester	Ridge Dean Physical	76
BLK	78358	Ludvig		111	1979	102	83.9	101	4.42	113	119	98	101	103	101	98	103	101	104	102	95	112	43	Tamhorn Ethan	Park Organiser	76
BLK	78397	VB Maskot		97	1750	108	93.7	99	5.02	107	105	107	111	109	93	109	107	110	111	109	103	115	39	Chalky	Hallum Don-Juan	76/150
WAG	611008	TW Shogun	#£																					Itoshigenami TF148	Itosurudoi	120
WAG	611033	Elvis	#																					T Doi	Fukutsuru	215
WAG	611041	Mr Fuji	#																					Itoshigefu	World K S Michifuku	265
MRG	611509	Kingswood	#																					Cadfor Destiny D71	Dajory Echuca	218
MRG	611518	New Kid	#																					Wallawong Ripsnorter	Bundaleer Power Play A2	218

A Findes hos alle inseminører
** Restlager findes kun hos inseminører*
 # Skal forudbestilles på CHR nr.
£ Må kun anvendes til krydsning

Renavl

De forskellige racers tyre kan ses i tabellen s. 56-58, hvor du også kan se, hvilke tyre der skal forudbestilles på CHR-nummer.

Læs om racernes nye tyre på vikings hjemmeside.

VIKINGDANMARK®

Koldkærgård
Agro Food Park 12
8200 Aarhus N
T: 8728 2000
mail@vikingdanmark.dk
vikingdanmark.dk

VikingDanmark ledelse

Adm. direktør Hans Peter Bay
M: 2171 7799
hpb@vikingdanmark.dk

Vicedirektør Lisbet Holm
M: 4018 5511
lbh@vikingdanmark.dk

Direktør for VikingLivestock
Lars Kloster
M: 4080 7220
lkl@vikingdanmark.dk

Afdelingschef inseminører
Mads Fjordside
M: 4074 3481
mfj@vikingdanmark.dk

VikingLivestock
M: 3038 7110
mail@vikingdanmark.dk

VikShop
M: 3038 0029
info@vikshop.dk

Sædbestilling
Kontakt din avlsrådgiver
eller ring på tlf. 8728 2000.
bestilling@vikingdanmark.dk

Online sædbestilling:
vikshop.dk

Avlsrådgivere

Bettina Ørnhøj Hansen
M: 2367 7881
beh@vikingdanmark.dk

Kristina V. Brødbæk
M: 2498 0007
kvb@vikingdanmark.dk

Nanna Hammershøj
M: 2177 2989
nah@vikingdanmark.dk

Mads Fjordside
Regionsleder Vestjylland
M: 4074 3481
mfj@vikingdanmark.dk

Jan Hinrichsen
M: 2498 0009
jah@vikingdanmark.dk

Pernille Hougaard Jensen
Avlsfaglig projektleder og
Dansk Jersey sekretær
M: 2033 9773
phj@vikingdanmark.dk

Sara Petersen
M: 2976 4954
saj@vikingdanmark.dk

Søren Kjær Johannesen
Regionsleder Øerne
M: 2116 7264
skj@vikingdanmark.dk

Bjarke Werner Kudahl
Regionsleder NØ
M: 4026 8816
bkk@vikingdanmark.dk

Palle J. Larsen
M: 4015 5155
pjl@vikingdanmark.dk

Thomas Lind
Regionsleder NV + ØSTJ
M: 2129 0525
tli@vikingdanmark.dk

Henrik Schøler Nielsen
M: 2332 0507
hsn@vikingdanmark.dk

Torben Nørremark
Regionsleder Midt-/Vestjylland
og RDM sekretær
M: 4044 7347
tnr@vikingdanmark.dk

Peter Smeenge
M: 2147 3852
psm@vikingdanmark.dk

Steen Thalund
M: 4080 7201
sth@vikingdanmark.dk

Arne Hansen
Inseminør og regionsleder Syd
M: 4031 5970
aha@vikingdanmark.dk

Emma Ømark Jensen
M: 3032 5093
eoj@vikingdanmark.dk

Jens Gylling Kristiansen
M: 3055 4694
jgk@vikingdanmark.dk

Steen Fjordside
M: 61 66 66 98
sf@vikingdanmark.dk

Team SenseHub™

Jens Erik Nielsen

Ivan Bom Rasmussen

Carsten Vest Hansen

Thorkild Kallestrup

SALG OG SUPPORT
Tlf. nr.:
3038 7090

PP Sorteret Magasinpost
PostNord

ID-nummer 42141

Et blik <<< tilbage

Viking udspringer af alt dette og er resultatet af årtiers arbejde i kvæg-foreningerne. Gennem nogle øjebliksbilleder vil vi gerne være med til at fortælle deres, tyrestationernes og avlens historie.

- I omtrent de sidste 4.000 år har vi holdt kvæg i Danmark.
- Det var dog først i 1800-tallet, der skete en udveksling af avlsmateriale.
- I 1936 skete den første kunstige sædoverføring.
- I 1949 var der 103 kvægavlsforeninger i Danmark.
- I 1970 blev den første danske avlsplan udviklet.

Milovanov er en russisk videnskabsmand, der fortjener en skål. Hans arbejde i 1930'erne var med til at bane vejen for kunstig inseminering. Et arbejde, der eksempelvis inspirerede dyrlæge og professor i anatomi ved Den KGL. Veterinær- og Landbohøjskole Eduard Christian Sørensen (1898-1972), der introducerede kunstig insemine-ring i Danmark.

Det med at Milovanov fortjener en skål, det oplevede tidligere kvægavlskonsulent og eksportør af avlskvæg Hans Jørgen Knudsen under et besøg på Milovanov Institute uden for Moskva.

- Vi solgte meget kvæg til Rusland, og under et besøg blev jeg inviteret til Instituttet, hvor man netop denne dag fejrede den afdøde stifters 100-års fødselsdag, fortæller han.

Blandt de mange gæster var også Milovanovs hustru - en noget aldrende kvinde.

- Og hver gang der blev udbragt en af skål for ægtefællen, rejste hun sig og bundede et glas vodka, uden at der kunne ses nogen alkoholisk påvirkning, i den tid jeg var der, fortæller Hans Jørgen Knudsen. ●

VIKING®
Drift & DNA – i forening